

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

Warszawa, dnia 05 sierpnia 2013 r.

DKK1-421/38/12/KO

Decyzja nr DKK - 104/2013

Na podstawie art. 18 w związku z art. 13 ust. 1 oraz ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.), Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego wszczętego na wniosek AmeriGas Polska sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie **wydaje zgodę** na dokonanie koncentracji, polegającej na przejęciu przez AmeriGas Polska sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie kontroli nad Newco LPG sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie.

Uzasadnienie

W dniu 13 grudnia 2012 r. wpłynęło do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej także „Prezes Urzędu” lub „organ antymonopolowy”) zgłoszenie zamiaru koncentracji przedsiębiorców, polegającej na przejęciu przez AmeriGas Polska sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie (dalej jako „AmeriGas”) kontroli nad Newco LPG sp. z o.o. (dalej jako „Newco LPG”).

W związku z tym, iż spełnione zostały niezbędne przesłanki uzasadniające zgłoszenie zamiaru koncentracji, tj.:

- łączny światowy obrót przedsiębiorców uczestniczących w koncentracji w roku obrotowym poprzedzającym rok zgłoszenia przekroczył równowartość 1 mld euro, tj. kwotę określoną w art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.), zwanej dalej „ustawa o ochronie konkurencji”, przy czym łączny obrót na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przedsiębiorców uczestniczących w koncentracji w tym okresie przekroczył równowartość 50 mln euro, tj. kwotę określoną w art. 13 ust. 1 pkt 2 tej ustawy,

- przejęcie kontroli nad innym przedsiębiorcą jest jednym ze sposobów koncentracji, określonym w art. 13 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji,
- w przedmiotowej sprawie nie występuje żadna okoliczność z katalogu przesłanek wymienionych w art. 14 ww. ustawy, powodująca wyłączenie obowiązku zgłoszenia zamiaru koncentracji,

zostało wszczęte postępowanie antymonopolowe w tej sprawie, o czym, zgodnie z art. 61 § 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r., poz. 267), organ antymonopolowy zawiadomił AmeriGas pismem z dnia 18 grudnia 2012 r.

Organ antymonopolowy w trakcie niniejszego postępowania przeprowadził ankietę wśród konkurentów uczestników koncentracji, działających na rynkach, na których działalność AmeriGas i Newco LPG pokrywa się w zakresie sprzedaży hurtowej i detalicznej butli z gazem LPG, autogazu i gazu do zbiorników. Ankietę wystosowano do ok. 60 przedsiębiorców, a skierowane do nich pytania dotyczyły m.in. wielkości sprzedaży gazu LPG w butlach, autogazu i gazu do zbiorników, realizowanej przez należące do nich terminale/rozlewnie/bazy dystrybucyjne, do różnych grup klientów (pośrednicy, ostateczni odbiorcy) w ujęciu ilościowym i wartościowym w 2012 r.

Postanowieniem nr DKK-36/2013 z dnia 23 maja 2013 r. Prezes Urzędu zaliczył w poczet materiału dowodowego niniejszego postępowania dane i informacje uzyskane w trakcie postępowania antymonopolowego w sprawie koncentracji, polegającej na nabyciu przez Gaspol S.A. z siedzibą w Warszawie części mienia Orlen Gaz Sp. z o.o. z siedzibą w Płocku (sygn. akt DKK1-423/10/12/KO), zawarte w pismach:

1. Gaspol S.A. z siedzibą w Warszawie z dnia 5 lutego 2013 r. w części dotyczącej:
 - a) odległości (w km), na jakie realizowana jest większość dostaw, tj. 70-80% dostaw rozlewni i baz dystrybucyjnych należących do Gaspol S.A. i Orlen Gaz Sp. z o.o., gazu LPG w butlach do odbiorców instytucjonalnych zużywających gaz na własne potrzeby,
 - b) odległości (w km), na jakie realizowana jest większość dostaw, tj. 70-80% dostaw rozlewni/bazy dystrybucyjnej należącej do Gaspol S.A. i Orlen Gaz Sp. z o.o., gazu LPG w butlach do pośredników,
 - c) wielkości sprzedaży gazu LPG w butlach w ujęciu ilościowym (w tonach) i wartościowym (w zł) w latach 2010-2012 do poszczególnych grup klientów realizowanej przez rozlewnie należące do Gaspol S.A. i Orlen Gaz Sp. z o.o.,
2. Bałtykgaz Sp. z o.o. z siedzibą w Rumi z dnia 28 stycznia 2013 r.,

3. Barter S.A. S.A. z siedzibą w Białymstoku z dnia 22 stycznia 2013 r.,
4. Hades-Gaz Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu z dnia 22 stycznia 2013 r.,
5. Polski Gaz S.A. S.A. z siedzibą w Warszawie z dnia 8 lutego 2013 r.,
6. Petrolinvest S.A. z siedzibą w Gdyni z dnia 13 marca 2013 r.,
7. Geofizyka Trans-Gaz Sp. z o.o. z siedzibą w Toruniu z dnia 26 marca 2013 r.,
8. Zakładu Drzewnego ROBPOL Robert Jaster z siedzibą w Wielatowie z dnia 19 marca 2013 r.,
9. DragonGaz Sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu z dnia 22 marca 2013 r.,
10. PALMARK Marek Płończak sp.k. z siedzibą w Pobiedziskach z dnia 3 kwietnia 2013 r.,
11. Euro Gaz Jacek Pakulski z siedzibą w Białkowie z dnia 27 marca 2013 r.,
12. GENERON z siedzibą w Grudziądzu z dnia 20 marca 2013 r.,
13. PHU Elżbieta Ławecka z siedzibą w Wyczechach z dnia 23 marca 2013 r.,
14. Oil-Gaz Group Sp. z o.o. z siedzibą w Zdzieraku z dnia 25 marca 2013 r.,
15. PPH NAWIR Nawara Bourkane Sp.j. z siedzibą w Sławęcinku z dnia 22 marca 2013 r.,
16. Hurtowni Olejów i Paliw OLKOP Gabriel Krokowski z siedzibą w Frydrychowie z dnia 25 marca 2013 r.

w zakresie dotyczącym wielkości sprzedaży gazu LPG w butlach w ujęciu ilościowym (w tonach) i wartościowym (w zł) w 2012 r. do poszczególnych grup odbiorców (pośrednicy, odbiorcy ostateczni).

O powyższym fakcie AmeriGas został powiadomiony pismem z dnia 23 maja 2013 r.

Uczestnicy koncentracji

AmeriGas – aktywny uczestnik koncentracji – jest spółką zależną UGI Corporation, która jest spółką holdingową założoną i działającą zgodnie z prawem stanu Pensylwania (Stany Zjednoczone), notowaną na Giełdzie Papierów Wartościowych w Nowym Jorku. UGI Corporation, poprzez swoje spółki zależne, zajmuje się dystrybucją, magazynowaniem, transportem oraz wprowadzaniem do obrotu źródeł energii oraz świadczeniem powiązanych z nimi usług. Spółki zależne UGI Corporation prowadzą działalność głównie w następujących segmentach:

1. dystrybucja propanu – AmeriGas Partners, L.P., która jest największym dystrybutorem propanu w Stanach Zjednoczonych, oraz spółka Heritage Operating, L.P.,
2. dystrybucja paliwa gazowego (LPG) - Antargaz z siedzibą we Francji, która jest jednym z największych dystrybutorów detalicznych LPG we Francji i Holandii oraz największym dystrybutorem detalicznym LPG w Belgii i Luksemburgu,

3. dystrybucja paliwa gazowego - Flaga GmbH z siedzibą w Austrii, która jest największym dystrybutorem detalicznym LPG w Austrii i Danii i jednym z największych w Czechach, na Węgrzech i na Słowacji, prowadzi także dystrybucję paliwa gazowego w Finlandii, Norwegii i Polsce (poprzez spółkę zależną - AmeriGas), Rumunii, Szwecji i Szwajcarii, AvantiGas Limited z siedzibą w Wielkiej Brytanii (dystrybutor paliwa gazowego w Wielkiej Brytanii) oraz ChinaGas Partners, L.P. (dystrybutor paliwa gazowego w regionie Nantong w Chinach),
4. usługi energetyczne - UGI Energy Services, Inc. i jej spółki zależne, które zajmują się sprzedażą energii w regionie Środkowoatlantyckim Stanów Zjednoczonych, prowadzą infrastrukturę do skraplania, magazynowania, odparowywania gazu i mieszania w określonej proporcji propanu z powietrzem, zarządzają rurociągiem gazowym i umowami składu, rozwijaniem i zarządzaniem posiadanymi rurociągami, organizowaniem infrastruktury i zakładów przechowywania gazu w regionie Marcellus Shale w Pensylwanii (Stany Zjednoczone),
5. energia słoneczna i biogazowa - UGI Development Company z siedzibą w Pensylwanii (Stany Zjednoczone),
6. dystrybucja gazu naturalnego - UGI Utilities, Inc., UGI Penn Natural Gas, Inc. oraz UGI Central Penn Gas, Inc., zajmujące się obsługą klientów we wschodniej i centralnej Pensylwanii (Stany Zjednoczone) oraz w części regionu Maryland (Stany Zjednoczone).

Dodatkowo, poza działalnością w segmentach przedstawionych powyżej, Grupa UGI działa w segmencie dystrybucji energii elektrycznej w Pensylwanii oraz ogrzewania, wentylacji, klimatyzacji, chłodnictwa i usług elektrycznych w regionie środkowoatlantyckim Stanów Zjednoczonych.

Według stanu z dnia zgłoszenia, akcjonariuszami, będącymi w posiadaniu więcej niż 5% akcji UGI Corporation, byli:

1. Wellington Management Company, LLP - 10,1% udziałów;
2. BlackRock, Inc. - 6,1% udziałów oraz
3. State Street Corporation - 5,5% udziałów.

Żaden z ww. akcjonariuszy lub grupa akcjonariuszy nie posiada samodzielnej albo łącznej kontroli nad UGI Corporation.

W Polsce UGI Corporation prowadzi działalność za pośrednictwem AmeriGas (aktywny uczestnik koncentracji), której przedmiotem działalności jest sprzedaż hurtowa paliw stałych, ciekłych, gazowych i produktów pochodnych oraz „wytwarzanie” paliw gazowych (propan i butan) w terminalach LPG. Posiada ona jedną spółkę zależną Gaz Centrum sp. z o.o.

w likwidacji. Działalność w zakresie dystrybucji gazu LPG prowadzona jest za pośrednictwem: bazy przeładunkowej (terminal graniczny), bazy dystrybucyjnej gazu w cysternach zlokalizowanej w Wólce Dobryńskiej, rozlewni oraz bazy dystrybucyjnej gazu w cysternach i butlach w Nowej Niedzwicy, Małkini Górnej, Łodzi i Koszalinie oraz bazy dystrybucyjnej gazu w butlach w Chróscinie Nyskiej, Sosnowcu, Łosicach, Lublinie, Wrocławiu i Warszawie i obejmuje ona sprzedaż hurtową autogazu, sprzedaż gazu do zbiorników dla gospodarstw domowych i odbiorców przemysłowych, hurtową sprzedaż butli z gazem, detaliczną sprzedaż butli z gazem dla gospodarstw domowych i odbiorców przemysłowych. AmeriGas nie prowadzi detalicznej sprzedaży autogazu. Ponadto AmeriGas, jako importer gazu, prowadzi działalność w zakresie wprowadzania do obrotu gazu LPG.

Newco LPG – pasywny uczestnik koncentracji – jest spółką nieaktywną, która po dokonaniu niniejszej koncentracji będzie prowadziła działalność w zakresie hurtowej sprzedaży autogazu, sprzedaży gazu do zbiorników dla odbiorców przemysłowych i gospodarstw domowych, hurtowej sprzedaży butli z gazem oraz detalicznej sprzedaży butli z gazem dla odbiorców przemysłowych, w oparciu o wniesioną do niej zorganizowaną część przedsiębiorstwa BP Europa SE Oddział w Polsce z siedzibą w Krakowie związaną z wprowadzaniem na rynek i dystrybucją LPG w Polsce (dalej „Działalność LPG”).

Newco LPG należy do grupy kapitałowej, na czele której stoi BP p.l.c. z siedzibą w Londynie (Wielka Brytania). Grupa BP prowadzi działalność m.in. w zakresie poszukiwania, rozwoju i wydobywania ropy naftowej i gazu, rafinacji produktów naftowych, wytwarzania i sprzedaży produktów naftowych zarówno jako paliw dla transportu, jak i paliw do wytwarzania energii, służącej do ogrzewania oraz oświetlania, wytwarzania i sprzedaży produktów petrochemicznych oraz rozwoju odnawialnych źródeł energii.

W Polsce Grupa BP prowadzi działalność za pośrednictwem oddziału zlokalizowanego w Krakowie – BP Europa SE Oddział w Polsce - w zakresie hurtowej i detalicznej sprzedaży paliw płynnych, sprzedaży autogazu (LPG), gazu w butlach i propanu, sprzedaży olejów i smarów dla warsztatów, dystrybutorów oraz sprzedawców detalicznych.

Przyczyny i zakres koncentracji

Zgłoszony zamiar dotyczy koncentracji wieloetapowej. Ostatecznym celem AmeriGas jest nabycie zorganizowanej części przedsiębiorstwa BP Europa SE związanej z działalnością wprowadzania na rynek i dystrybucji LPG w Polsce (Działalność LPG) poprzez nabycie

wszystkich udziałów Newco LPG, do którego działalność ta zostanie wniesiona przez BP Europa SE w postaci wkładu niepieniężnego.

Działalność LPG jest zorganizowaną częścią przedsiębiorstwa BP Europa SE, wyodrębnioną organizacyjnie, finansowo oraz funkcjonalnie, stanowiącą niezależną jednostkę gospodarczą przedsiębiorstwa (tzn. ma postać podmiotu, posiadającego wewnętrzną samodzielność finansową, który jest w stanie samodzielnie realizować zadania gospodarcze służące istniejącemu przedsiębiorstwu). Tak zorganizowana część przedsiębiorstwa związana jest z prowadzeniem przez BP Europa w Polsce działalności w zakresie wprowadzania na rynek i dystrybucji gazu skroplonego - LPG (jednakże z wyłączeniem prowadzonej przez BP Europa i pod znakiem „BP” dystrybucji gazu skroplonego - LPG dla celów sprzedaży detalicznej na stacjach benzynowych do użytku w pojazdach samochodowych, która nie wchodzi w skład ww. zorganizowanej części przedsiębiorstwa i jest wyodrębniona jako część osobnego oddziału). W jej skład, poza prawami do nieruchomości, wchodzi składniki aktywów i pasywów, wartość firmy (*goodwill*), księgi oraz dokumenty BP Europa - w zakresie związanym z prowadzeniem Działalności LPG. Na aktywa wniesione do Newco LPG składają się m.in.:

- **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 1].**

Podstawę zgłoszenia transakcji stanowi zawarta w dniu 19 listopada 2012 r. pomiędzy BP Europa SE, AmeriGas i UGI Corporation *Umowa sprzedaży całości udziałów Newco LPG*.

Zgodnie z oświadczeniem AmeriGas, przedmiotowa koncentracja ma na celu wzmocnienie pozycji Grupy UGI w międzynarodowym przemyśle LPG. W szczególności transakcja ta umożliwi UGI Corporation usprawnienie swojej działalności na rynku LPG w Polsce. Będzie to skutkowało efektem skali, który w znacznym stopniu wpłynie m.in. na obniżenie kosztów transportu. Ponadto transakcja pozwoli na wykorzystanie standardów jakości i bezpieczeństwa dotychczas stosowanych w Działalności LPG.

Organ antymonopolowy ustalił i zważył, co następuje:

AmeriGas wskazał, że uczestnicy koncentracji prowadzą działalność na następujących rynkach wspólnych:

- sprzedaż gazu (LPG) w butlach,
- sprzedaż gazu (LPG) w zbiornikach,
- sprzedaż hurtowa autogazu.

Taki podział rynku gazu LPG AmeriGas przeprowadziła w oparciu o orzecznictwo Komisji Europejskiej¹, zgodnie z którym, z uwagi na różną metodę dystrybucji oraz różny skład mieszaniny propanu i butanu, Komisja dokonała podziału rynku LPG na rynki produktowe, takie jak: rynek sprzedaży LPG w zbiornikach, rynek sprzedaży LPG w butlach oraz rynek sprzedaży autogazu.

W ocenie AmeriGas nie jest zasadne wyodrębnianie z rynku sprzedaży LPG w butlach rynku sprzedaży butli z gazem na potrzeby gospodarstw domowych oraz rynku sprzedaży butli z gazem na potrzeby przemysłu. Takiego wyodrębnienia nie dokonują organizacje branżowe, zbierające dane statystyczne dla poszczególnych segmentów rynku (LPG w butlach, LPG w zbiornikach, autogaz). Ponadto określenie, w jakim celu odbiorca ostateczny wykorzystuje nabytą butlę z gazem jest bardzo trudne. Również w ocenie AmeriGas brak jest podstaw do wyodrębnienia segmentu sprzedaży gazu LPG w zbiornikach na potrzeby przemysłu oraz segmentu sprzedaży gazu LPG w zbiornikach na potrzeby gospodarstw domowych z uwagi na fakt, że gaz używany przez odbiorców przemysłowych i gospodarstwa domowe jest gazem o takich samych parametrach. Transport tego gazu w całym procesie od jego zakupu poprzez logistykę pierwotną, przeładunek, magazynowanie i logistykę wtórną odbywa się w taki sam sposób. Ponadto AmeriGas nie jest w stanie określić dokładnie na jakie potrzeby gaz jest zużywany, możliwe jest bowiem, że osoba, która kupuje gaz w celu jego wykorzystania dla potrzeb prowadzonej działalności gospodarczej jednocześnie ogrzewa nim swoje gospodarstwo domowe. Może również mieć miejsce sytuacja, że bezpośrednio przy gospodarstwie domowym prowadzona jest działalność gospodarcza (np. restauracja/bar) i zakupiony gaz używany jest zarówno do ogrzewania gospodarstw domowego, jak i na potrzeby działalności gospodarczej.

Natomiast w aspekcie geograficznym ww. rynki produktowe w ocenie AmeriGas mają wymiar krajowy, za czym przemawiają następujące argumenty:

w zakresie butli z gazem i gazu do zbiorników

1. koszty transportu LPG w butlach oraz LPG w zbiornikach są nieznaczne w odniesieniu

¹ Decyzja Komisji Europejskiej z 26 stycznia 2006 roku, nr COMP/M.4028, Flaga/Progas.

do ogólnej wartości tych produktów, transportowanie gazu na znaczne odległości jest uzasadnione ekonomicznie,

2. LPG w butlach oraz LPG w zbiornikach jest transportowany na istotne odległości, do klientów zlokalizowanych w odległości co najmniej 100-200 km od rozlewni, w której dokonano napełnienia butli bądź załadunku LPG z przeznaczeniem do zbiorników,
3. liczba rozlewni w Polsce i ich rozmieszczenie powodują, że obszary oddziaływania rozlewni bardzo często się pokrywają, czego efektem jest duży poziom substytucji zarówno po stronie popytu, jak i po stronie podaży, skutkujący istnieniem rynku krajowego. Klient może bowiem wybierać spośród oferty bardzo dużej liczby dostawców, a sprzedawcy mogą wybierać pomiędzy rozlewniami, w których napełnią butle dla klientów i w których dokonają załadunku LPG z przeznaczeniem do zbiorników,
4. ceny LPG w butlach dla różnych rozmiarów butli oraz ceny LPG w zbiornikach są podobne na terenie całej Polski i nie różnią się istotnie pomiędzy regionami,
5. istotni uczestnicy rynku prowadzą działalność o zasięgu krajowym, oferując swoje produkty na całym terytorium Polski,
6. z punktu widzenia odbiorców końcowych nie jest istotne, w której rozlewni miał miejsce proces napełniania butli z LPG bądź załadunku LPG z przeznaczeniem do zbiorników. Powszechnie stosowaną praktyką rynkową jest bowiem dostarczanie LPG w butlach oraz LPG w zbiornikach bezpośrednio do odbiorcy końcowego, który może dokonać zakupu u dowolnego z głównych uczestników rynku. Sytuacje, gdy odbiorca końcowy nabywa LPG bezpośrednio w rozlewni lub w punkcie sprzedaży dystrybutora stanowią zdecydowaną mniejszość i dotyczą właściwie jedynie segmentu sprzedaży detalicznej LPG w butlach na rzecz gospodarstw domowych,

w zakresie autogazu

1. koszty transportu autogazu są nieznaczne w odniesieniu do ogólnej wartości tego produktu, w związku z czym transportowanie autogazu na znaczne odległości jest uzasadnione ekonomicznie i ma miejsce w praktyce,
2. na rynku działa szereg podmiotów, które nie posiadają własnych rozlewni, a dokonują zakupu hurtowych ilości autogazu od innych uczestników rynku i następnie dystrybuują

- go do stacji autogazu. Pośrednicy ci działają na zasadzie zakupów spotowych, regularnie pozyskując informację o cenie autogazu u innych uczestników rynku i są gotowi do zorganizowania transportu na setki kilometrów, jeżeli cena autogazu jest atrakcyjna,
3. liczba rozlewni w Polsce oraz ich rozmieszczenie powodują, iż obszary oddziaływania rozlewni bardzo często się pokrywają, czego efektem jest duży poziom substytucji zarówno po stronie popytu, jak i po stronie podaży, skutkujący istnieniem rynku krajowego. Klient może bowiem wybierać spośród oferty bardzo dużej liczby dostawców, a pośrednicy mogą wybierać pomiędzy rozlewniami, w których nabędą autogaz (także poprzez zawieranie umów typu swap),
 4. ceny autogazu są podobne na terenie całej Polski i nie różnią się istotnie pomiędzy regionami,
 5. wszyscy istotni uczestnicy rynku prowadzą działalność o zasięgu krajowym, oferując autogaz na całym terytorium Polski,
 6. z punktu widzenia stacji autogazu nie jest istotne, w której rozlewni miał miejsce proces załadunku autogazu i czy dostawa została dokonana przez importera, czy też przez pośrednika. Powszechnie stosowaną praktyką rynkową jest bowiem dostarczanie autogazu bezpośrednio do stacji, która może dokonać zakupu u dowolnego dostawcy z głównych uczestników rynku.

Prezes Urzędu podziela stanowisko AmeriGas jedynie w kwestii określenia rynku właściwego w aspekcie produktowym dla hurtowej sprzedaży autogazu. Natomiast, w ocenie organu antymonopolowego, określenie rynku właściwego (produktowego) dla sprzedaży butli z gazem LPG i sprzedaży gazu w zbiornikach nie jest właściwe. Za niewłaściwe Prezes Urzędu uznał także określenie przez AmeriGas rynków w aspekcie geograficznym zarówno dla sprzedaży gazu w butlach, jak i sprzedaży gazu LPG w zbiornikach.

Bezsporne jest, iż uczestnicy koncentracji prowadzą działalność na rynku sprzedaży gazu płynnego LPG. Gaz LPG jest pozyskiwany podczas wydobycia gazu ziemnego i ropy naftowej, a także produkowany w rafineriach w procesie przeróbki ropy naftowej. W Polsce produkcja krajowa pokrywa ok. 16,4 % zapotrzebowania na gaz LPG, pozostałe ponad 80 % gazu pochodzi z importu, głównie z Rosji (w 2012 r. import gazu z Rosji stanowił ok. 59,3 % całości importu tego surowca), Kazachstanu (ok. 17,4 %) i Białorusi (ok. 10,5 %). Gaz do Polski dostarczany jest głównie transportem kolejowym (ok. 88 % dostaw). Pozostała część

przypada na transport morski i drogowy². Gaz LPG jest to nazwa ogólna, obejmująca dwa produkty: propan (C₃H₈) i butan (C₄H₁₀). LPG w temperaturze pokojowej przy normalnym ciśnieniu ma postać gazu. Ulega on skropleniu przy ciśnieniu wynoszącym od 2,2 do 4 atmosfer. Do butli jest pompowany przy ciśnieniu 6 atmosfer. Butle i zbiorniki, w których jest przechowywany i transportowany, napełnia się do 80 – 85 % pojemności, aby uniknąć rozerwania butli przez rozszerzającą się przy zmianie temperatury ciecz. LPG jest paliwem czystym i bezpiecznym dla środowiska.

LPG stosowany jest głównie jako: paliwo do zasilania różnego rodzaju urządzeń grzewczych, np. promienników gazowych, nagrzewnic, domowych kuchenek gazowych, grilli gazowych i kuchenek turystycznych, paliwo do ogrzewania pomieszczeń, paliwo silnikowe – autogaz, paliwo stosowane do prac dekarских, instalacyjnych, obróbki i cięcia metali, paliwo w systemach kogeneracji i mikrokogeneracji, gaz nośny do kosmetyków w aerozolu, w przemyśle do napędu wózków widłowych.

Pomimo różnic natury chemicznej (takich jak gęstość oraz temperatura wrzenia, które decydują o sposobie i temperaturze przechowywania), propan i butan są do siebie bardzo podobne i w pewnym zakresie, również w zależności od przepisów obowiązujących w danym kraju, w wielu przypadkach można je stosować wymiennie. Jednakże autogaz zawsze stanowi mieszankę obu tych produktów.

Aktualnie w polskim systemie normatywnym funkcjonują dwie normy, charakteryzujące właściwości fizykochemiczne LPG w zależności od jego zastosowania, tj.:

- PN-C-96008 „Przetwory naftowe. Gazy węglowodorowe. Gazy skroplone C₃-C₄” (dalej „Norma PN-C-96008”) - norma ta odnosi się³ do gazów skroplonych C₃-C₄ stosowanych jako podstawowy surowiec do dalszej przeróbki chemicznej, również jako gaz opałowy w gospodarstwach domowych, w przemyśle i turystyce; norma ta wyróżnia 3 rodzaje mieszanin gazów płynnych: a) butan techniczny – mieszanina A (nie jest stosowana w Polsce), zawierająca nie więcej niż 5 % propanu lub propenu (pozostałe składniki stanowią n-butan, izobutan, buteny, etan, eten, pentany, pentany i wyższe węglowodory), b) propan–butan – mieszanina B, która zawiera od 18 do 55 % propanu lub propenu i co najmniej 45 % butanu, butenu i butadienu z zastrzeżeniem, że zawartość

² Raport roczny 2012 Polskiej Organizacji Gazu Płynnego, Warszawa 2013 (str. 7-9)

³ Norma ta nie jest normą do obowiązkowego stosowania, jednak jest powszechnie stosowana w praktyce rynkowej

dienów nie może być wyższa niż 1 % oraz alkenów c4 nie więcej niż 22 % - pozostałe składniki stanowią metan, etan, eten, pentany, pentany i wyższe węglowodory, c) propan techniczny – mieszanina C, która zawiera min. 90 % propanu lub propenu i do 10 % metanu, etanu, etenu, butanu, butenu, propenu oraz butadienów;

- PN-EN 589:201 „Paliwa do pojazdów samochodowych. LPG. Wymagania i metody badań” (dalej „Norma PN-EN 589”) - w normie tej podano wymagania i metody badań paliwa silnikowego LPG (skroplonego gazu węglowodorowego) będącego w sprzedaży i dystrybucji; dotyczy to LPG używanego w samochodach z silnikami dostosowanymi do tego paliwa. Norma ta stosowana jest również do butli służących do napędu wózków widłowych.

Ponadto zgodnie z obowiązującą ustawą z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. Nr 54, poz. 348 ze zm.) na obrót gazem płynnym, w sytuacji gdy roczna wartość tego obrotu przekracza równowartość 10 tys. euro, wymagana jest koncesja (art. 32 ust.1).

Wśród różnych źródeł energii LPG posiada niewielki udział (poniżej 2 %). Komisja Europejska w swoim orzecznictwie uznała⁴, iż LPG stanowi oddzielny rynek, którego nie można zastąpić większością innych źródeł energii (paliwami mineralnymi stałymi, gazem, elektrycznością itp.), głównie z następujących powodów:

- (i) różnica w docelowym zastosowaniu: wiele zastosowań produktów na bazie LPG jest niekompatybilnych z innymi źródłami energii, a przez to nie można ich zastąpić tymi źródłami, głównie z powodu ich szczególnych właściwości chemicznych;
- (ii) analiza korelacji wskazała, iż ceny LPG nie są uzależnione od cen alternatywnych źródeł energii;
- (iii) przejście z jednego źródła energii na inne związane jest z wprowadzeniem istotnych zmian w sprzęcie, co pociąga za sobą znaczne wydatki.

W ocenie Prezesa Urzędu rynek gazu płynnego (LPG) można podzielić na trzy segmenty:

1. autogaz stosowany jako paliwo do pojazdów,

⁴ decyzja Komisji z 26 stycznia 2006, nr COMP/M.4028, Flaga/Progas decyzja Komisji z 9 lutego 2000, nr COMP/M.1628, TotalFina/Elf, potwierdzona decyzją Komisji z 21 marca 2001, nr COMP/M.2375, PAI +UGI/Elf Antragaz

2. gaz do ogrzewania (w zbiornikach),
3. gaz w butlach.

Do rozlewni gazu dostarczane są gotowe produkty gazowe, tj. propan, mieszanka propan-butan do butli i mieszanka propan-butan autogaz. Produkty te mogą być dostarczane jako produkt gotowy z surowca pierwotnego (bezpośrednio od dostawcy) lub przygotowane w procesie mieszania w terminalach przeładunkowych. Produkty gotowe lub surowiec pierwotny dostarczane są do rozlewni lub terminala w autocysternach, cysternach kolejowych lub statkami i rozładowywane do ciśnieniowych zbiorników magazynowych przy wykorzystaniu stacjonarnych instalacji gazowych rozlewni lub terminala (pompy, sprężarki LPG i rurociągi międzyobiektowe). W każdej rozlewni i terminalu wydzielone są zbiorniki magazynowe dla poszczególnych produktów gazowych. W terminalach linie do tworzenia mieszanek (instalacje mieszające) są odrębnymi instalacjami, ale wykorzystują wspólne rurociągi międzyobiektowe. Konfekcjonowanie autogazu i gazu do zbiorników może odbywać się zarówno w rozlewniach, jak i w terminalach. Natomiast konfekcjonowanie gazu w butlach odbywa się tylko w rozlewniach na wydzielonych liniach produkcyjnych.

Sprzedaż autogazu stanowi ok. 73 %⁵ sprzedaży ogółem LPG w Polsce. Autogaz to mieszanina propan-butan, stanowiąca produkt stosowany do napędu pojazdów wyposażonych w specjalną instalację. Wytwarzany jest najczęściej w procesach krakingu katalitycznego oraz pirolizy olefinowej. Norma PN-EN 589 nie określa wymaganej zawartości propanu w mieszaninie lecz wymagane parametry jakościowe, takie m.in. jak:

- liczba oktanowo-motorowa nie niższa niż 89,
- zawartość siarki nie większa niż 50 mg/kg,
- prężność par – maks. 150 kPa przy temperaturze 40°C,
- brak wody,
- wyczuwalność zapachu.

W praktyce przyjmuje się, że wymagane parametry spełnia odpowiednio czysty propan-butan o zawartości min. 60 % propanu w okresie zimowym i ok. 40 % propanu w okresie letnim.

Gaz płynny do napędu samochodów obłożony jest podatkiem akcyzowym (zgodnie z ustawą z dnia 23 stycznia 2004 r. o podatku akcyzowym - Dz. U. Nr 29, poz. 257 ze zm.).

Dystrybutorzy LPG nabywają autogaz oraz dostarczają go do stacji paliw z magazynów (rozlewni) lub bezpośrednio z rafinerii i terminali za pośrednictwem autocystern o masie

załadunkowej od 5 do 20 ton. W przypadku AmeriGas i Działalności LPG ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 2]** % sprzedawanego wolumenu autogazu dystrybuowane jest bezpośrednio do odbiorców z terminali. Na stacjach autogazu do magazynowania gazu stosowane są najczęściej zbiorniki o całkowitej pojemności (pojemność wodna) 4.850 litrów.

Sprzedaż LPG do ogrzewania w zbiornikach stanowi ok. 12,2 % sprzedaży ogółem LPG w Polsce. Do ogrzewania wykorzystuje się propan techniczny (minimum 90 % roztworu stanowi propan), jak i mieszanek propan–butan (minimum 18 % roztworu stanowi propan). Propan techniczny jest paliwem pełnosezonowym. Temperatura wrzenia propanu wynosi ok. - 42 st. C.

Gaz LPG transportowany jest z rafinerii lub terminali za pośrednictwem autocystern o masie załadunkowej od 6 do 18 ton lub koleją bezpośrednio do magazynów (rozlewni) dystrybutorów LPG. Z rozlewni LPG dostarczany jest przy użyciu samochodów cystern bezpośrednio do klientów końcowych, posiadających zbiorniki do przechowywania LPG. Zbiorniki, z reguły, stanowią własność dystrybutora i są dzierżawione klientom na podstawie zawartych umów na dostawę gazu LPG. Dystrybutor gazu (właściciel zbiornika) jest zobowiązany do technicznego serwisowania zbiornika i utrzymania go w rejestrze Urzędu Dozoru Technicznego. Zbiornik LPG może być zainstalowany zarówno nad, jak i pod powierzchnią ziemi. W segmencie zbiorników domowych i przemysłowych wykorzystuje się zbiorniki o pojemności całkowitej (pojemność wodna): 2700, 4850 i 6400/6700 litrów. W uzasadnionych technicznie i ekonomicznie przypadkach stosowane są zbiorniki o większych pojemnościach. Na potrzeby gospodarstw domowych i przemysłu w większości przypadków stosowane są te same zbiorniki (z wyłączeniem przypadków, gdy klienci mają szczególne wymagania w tym zakresie oraz zbiorników magazynowych rozlewni, baz paliwowych etc.). W przypadkach specjalnych wymagań (np. zwiększone zapotrzebowanie) instalacje zbiornikowe mogą być wyposażane w dodatkowe elementy (np. parowniki gazu, przyspieszające powstawanie fazy gazowej).

Sprzedaż gazu w butlach stanowi ok. 14,4 % sprzedaży ogółem LPG w Polsce. Gaz LPG w butlach najczęściej stosowany jest na terenach nieurbanizowanych, gdzie nie ma dostępu do instalacji gazu ziemnego. Głównymi konsumentami LPG w butlach są gospodarstwa domowe, wykorzystujące gaz przede wszystkim do gotowania. Gaz LPG w

⁵ Raport roczny 2012 Polskiej Organizacji Gazu Płynnego, Warszawa 2013 (str. 7-9)

butlach używany jest również w przemyśle do napędu wózków widłowych, do obróbki cieplnej lub do zasilania nagrzewnic. Butla do zasilania wózków widłowych różni się od butli, mającej zastosowanie w gospodarstwach domowych oraz od pozostałych butli, mających zastosowanie w przemyśle, rodzajem zaworu. Zawór zamontowany w butlach do napędu wózków widłowych umożliwia pobór płynnej fazy gazu. Budowa zaworu powoduje, że butle takie nazywane są butlami syfonowymi. Butle LPG, mające zastosowanie w gospodarstwach domowych wyposażone są w zawory do poboru fazy gazowej LPG. Butle z takim zaworem mogą być również stosowane w przemyśle do obróbki cieplnej lub do zasilania nagrzewnic. Dystrybutor LPG nie ma możliwości zamiany zastosowanego w butli zaworu.

Butle zawierają LPG na bazie propanu technicznego lub mieszanki propanu i butanu (min. 18 % i max. 55 % roztworu stanowi propan). Najpopularniejsze na polskim rynku są butle gazowe o pojemności 11 kg gazu propan–butan. W obrocie butle występują w różnych kolorach i umieszczone jest na nich logo dystrybutora LPG. Butla do napędu wózków widłowych różni się od butli, mającej zastosowanie w gospodarstwach domowych m.in. tym, że posiada osłonę zaworu od strony zewnętrznej, a napis umieszczony jest pionowo. Ma również inaczej wykończone wnętrze, które jest wyżarzone oraz niekiedy wyścielone teflonem, tak by ograniczyć ilość zabrudzeń trafiających do filtra wózka. Butla LPG jest zbiornikiem ciśnieniowym i co 10 lat podlega legalizacji.

Zanim LPG trafi do użytkownika końcowego, jest rozlewany do butli w rozlewniach na specjalnych liniach technologicznych. Jak wynika z materiału zebranego w sprawie, podmiot dokonujący rozlewu i sprzedaży hurtowej butli z gazem poza rozlewnią musi mieć status składu podatkowego, który nadawany jest przez Urzędy Celne.

Dystrybucja butli LPG dla gospodarstw domowych i przemysłu odbywa się z wykorzystaniem dwóch podstawowych kanałów dystrybucji – hurtowego i detalicznego, a transport butli z gazem odbywa się samochodami ciężarowymi. Kanał sprzedaży detalicznej butli z gazem LPG dla gospodarstw domowych obejmuje:

- dostawy realizowane wprost z rozlewni i baz dystrybucyjnych do klientów ostatecznych za pośrednictwem firm transportowych;
- dostawy realizowane z rozlewni i baz dystrybucyjnych do punktów sprzedaży gazu LPG (własnych lub z podpisaną umową dzierżawy) za pośrednictwem współpracujących firm transportowych.

W kanale sprzedaży detalicznej dla gospodarstw domowych na cele bytowe ceny na gaz ustalane są przez dystrybutora gazu LPG, a sprzedaż odbywa się na jego rzecz. Natomiast gaz LPG w butlach dla przemysłu w kanale detalicznym jest dystrybuowany bezpośrednio klientom instytucjonalnym, którzy są ostatecznymi odbiorcami. Sprzedawany produkt pochodzi bezpośrednio z rozlewni lub bazy dystrybucyjnej.

Sprzedaż gazu LPG dla gospodarstw domowych i przemysłu w kanale hurtowym obejmuje dostawy realizowane z rozlewni i baz dystrybucyjnych do niezależnych odbiorców hurtowych, posiadających koncesję na obrót gazem płynnym, którzy prowadzą dalszą sprzedaż klientom ostatecznym. Współpraca dystrybutora gazu LPG z odbiorcą hurtowym odbywa się na podstawie umowy dealerskiej lub umowy dystrybucyjnej. Zdecydowana większość pośredników zaopatruje się u dystrybutora gazu LPG zarówno w butle na cele bytowe, jak i przemysłowe, tj. działa jednocześnie w obu hurtowych kanałach dystrybucji.

Należy podkreślić, że sprzedaż LPG w butlach charakteryzuje się brakiem znaczących przeszkód dla zmiany dostawców LPG z uwagi na fakt, iż umowy pomiędzy dostawcami a odbiorcami nie zawierają zazwyczaj postanowień, które utrudniałyby ich rozwiązanie.

Mając na względzie powyższe ustalenia, dotyczące sprzedaży gazu LPG w trzech segmentach, Prezes Urzędu uznał, iż w aspekcie produktowym z uwagi na:

- a) formę sprzedaży gazu LPG, tj. w butlach i luzem, nie są one wymienne z punktu widzenia nabywców, przede wszystkim ze względu na odmienne wymagania infrastrukturalne niezbędne do eksploatacji surowca - gaz nabywany luzem wymaga m.in. zainstalowania zbiornika i infrastruktury doprowadzającej gaz ze zbiornika, podczas gdy eksploatacja gazu w butlach zasadniczo pozbawiona jest podobnych ograniczeń,
- b) fakt, iż mieszaniny gazu płynnego w związku z ich właściwościami fizyko – chemicznymi dedykowane są poszczególnym segmentom, w aspekcie technologicznym potencjalnie mogą być wzajemnie zastępowalne pod pewnymi warunkami, wynikającymi z tych właściwości (np. konieczność przerobienia instalacji), jednakże tego typu zmiana niesie za sobą ryzyko niewłaściwego doboru mieszanki do właściwości technologicznych instalacji, co może skutkować nieprawidłową pracą urządzeń oraz może stanowić istotne ryzyko dla bezpieczeństwa użytkownika: np. nie ma możliwości zastąpienia propanu technicznego propano–butanem ze względu na wyższą temperaturę parowania zarówno w przypadku zbiorników, jak i butli (butle propanowe muszą mieć większą wytrzymałość),

- c) występujące różnice w cenach pomiędzy różnymi rodzajami gazu (autogaz i propan są droższe niż mieszanka propan–butan; propan jest droższy niż autogaz),
 - d) przeznaczenie – do ogrzewania (zbiorników) stosowany jest głównie propan techniczny, zaś w butlach i do napędu samochodów stosowany jest propan-butan (do napędu samochodów mieszanina propanu i butanu powinna spełniać wymogi określone w normie PN-EN 589),
 - e) cenę autogazu, który ze względu na wymagania fizyczne jest produktem droższym niż propan-butan, więc jego stosowanie do butli lub zbiorników byłoby nieuzasadnione z ekonomicznego punktu widzenia; autogaz stosowany jest w butlach do napędu wózków widłowych,
 - f) stosowane różne systemy dystrybucji, logistykę dostaw oraz stosowane środki transportu (butle - samochody skrzyniowe, gaz do zbiorników i autogaz - cysterny)
- każdy z ww. segmentów rynku gazu płynnego stanowi odrębny rynek właściwy.

W ocenie Prezesa Urzędu w rynku detalicznej sprzedaży gazu LPG w butlach, ze względu na kryterium właściwości produktu, kryterium przeznaczenia oraz kryterium szczebla obrotu należy wyróżnić segment gazu LPG w butlach na potrzeby gospodarstw domowych (bytowe) oraz segment gazu LPG w butlach na potrzeby przemysłowe. Przemawiają za tym, jak wspomniano wyżej, m.in. właściwości techniczne butli stosowanych w obrocie oraz właściwości fizyko-chemiczne zawartego w nich gazu. Butle przeznaczone do zasilania wózków widłowych różnią się zastosowanymi w nich zaworami i sposobem poboru gazu (do napędu wózków widłowych - gaz pobierany w fazie płynnej, do butli przeznaczonych na cele bytowe – w fazie gazowej). Ponadto gaz do napędu wózków widłowych musi spełniać normy wymagane dla autogazu - w konsekwencji butla do zastosowań domowych nie może posłużyć jednocześnie do napędu wózka widłowego i odwrotnie. Na potrzeby przemysłowe, poza napędem wózków widłowych, używa się również propanu technicznego (mieszanka propan–butan, której głównym składnikiem jest propan) w butlach 30, 33, 10 kg oraz mieszaniny propanu i butanu w butlach o pojemności 30, 33, 11 kg, przede wszystkim do wykorzystania w procesach technologicznych (obróbka cieplna metali, cięcie, zgrzewanie) oraz do zasilania nagrzewnic i ogrzewaczy wewnętrznych (budownictwo, logistyka).

Za powyższą segmentacją rynku gazu LPG w butlach przemawia również fakt, iż w obydwu segmentach mamy do czynienia z innym kręgiem odbiorców oraz z różnymi sposobami dystrybucji – butle na cele bytowe nabywane są przez ostatecznych nabywców w

punktach sprzedaży detalicznej, zaś na potrzeby przemysłowe dostarczane są bezpośrednio przez dystrybutorów gazu LPG lub pośredników (odbiorców hurtowych, którzy w ramach swojej działalności prowadzą dalszą dystrybucję do klientów finalnych) z rozlewni i baz dystrybucyjnych do siedziby odbiorcy.

Natomiast z uwagi na fakt, iż zdecydowana większość pośredników zaopatruje się u dystrybutora gazu LPG zarówno w butle na cele bytowe, jak i przemysłowe, Prezes Urzędu odstąpił od dalszej segmentacji rynku hurtowej sprzedaży butli z gazem LPG.

Również w ocenie Prezesa Urzędu zasadne jest wyodrębnienie z segmentu sprzedaży gazu LPG do zbiorników gazu sprzedawanego na potrzeby gospodarstw domowych i dla odbiorców przemysłowych. Przemawiają za tym następujące argumenty:

1. podział odbiorców w zależności od dokonywanego wolumenu zakupów („klienci domowi”, zużywający do 6 ton gazu rocznie oraz „klienci przemysłowi”, zużywający ponad 6 ton gazu rocznie),
2. różnica w wielkości zakupów (średni roczny wolumen zakupów na jednego klienta w gospodarstwach domowych wynosi w AmeriGas ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 3]** kg, zaś na jednego klienta przemysłowego ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 4]** kg, w przypadku Działalności LPG odpowiednio ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 5]** kg i **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 6]** kg),
3. różnica w cenie gazu do zbiorników na cele bytowe i przemysłowe (analiza średnich cen netto za litr gazu stosowanego przez AmeriGas dla gospodarstw domowych i dla przemysłu wykazała, iż gaz dla przemysłu jest o ponad **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 7]** % tańszy niż dla gospodarstw domowych, w przypadku Działalności LPG różnica ta wynosi ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 8]** %),
4. różne rodzaje stosowanych umów – gospodarstwa domowe umowy według wzorca, odbiorcy przemysłowi - umowy indywidualne negocjowane,
5. dla klientów przemysłowych (a więc zużywających więcej niż 6 ton gazu rocznie) ceny ustalane są bądź w oparciu o formułę (np. cena DAF Brześć plus ustalona marża), bądź o indywidualne negocjacje każdorazowo przy zamawianiu dostawy gazu, dodatkowo mogą oni mieć indywidualne upusty stałe i wyjątkowe od przyjętych cen cennikowych, które zależą od rocznych wolumenów zakupu gazu oraz wielkości jednorazowych dostaw,

6. pomimo iż jest to ten sam rodzaj gazu (zarówno klienci domowi, jak i klienci przemysłowi zaopatrywani są głównie w propan, jedynie w przypadku dużych instalacji technicznych stosuje się na żądanie klienta mieszaninę propanu z butanem w celu obniżenia kosztów gazu - butan jest tańszy niż propan) to w gospodarstwach domowych służy on w szczególności do ogrzewania, natomiast w przemyśle stosowany jest w halach przemysłowych - do ogrzewania, w przemyśle budowlanym - przy produkcji prefabrykatów i bloczków betonowych, do odmrażania gruntu, suszenia, ogrzewania, w przemyśle papierniczym i drukarskim - do odparowywania wody, suszenia papieru, zaś w w przemyśle metalowym i hutniczym - do obróbki cieplnej, podgrzewania blach i konstrukcji, wytopu i przetopu szkła.

Natomiast z uwagi na fakt, iż uczestnikami koncentracji są producenci butli z gazem (dokonują napełniania butli w rozlewniach) oraz w ramach koncentracji następuje przejęcie rozlewni butli z gazem, Prezes Urzędu uznał za zasadne wyodrębnienie rynku wprowadzania do obrotu butli z gazem LPG. Jest to rynek, na którym producenci dokonują po raz pierwszy sprzedaży butli z gazem – wprowadzając je do obrotu. Dodatkowo, w ocenie Prezesa Urzędu, w przypadku tego rynku nie jest konieczna jego dalsza segmentacja na butle do celów bytowych oraz do celów przemysłowych, z tego względu, iż producenci butli z gazem (w szczególności najwięksi) w tych samych rozlewniach napełniają butle skierowane do obu grup klientów.

Działalność uczestników koncentracji pokrywa się również na rynku wprowadzania do obrotu gazu LPG. Rynek ten obejmuje zarówno gaz produkowany w Polsce, jak i importowany do Polski, zaś jego sprzedaż odbywa się bezpośrednio z rafinerii (produkcja) lub terminali, do których dostarczany jest gaz pochodzący z importu. Należy podkreślić, że zarówno AmeriGas, jak i Działalność LPG nie prowadzą działalności na rynku wydobycia i produkcji rafineryjnej gazu płynnego, a jedynie "wytwarzają" mieszaninę przeznaczoną do sprzedaży na rynku butli, zbiorników i autogazu z gotowych produktów rafineryjnych (głównie propanu i butanu) pochodzących z importu.

Również KE w sprawie COMP/M.1628 - *TotalFina/Elf* podzieliła rynek LPG na właściwe rynki produktowe z uwagi na istnienie wielu sposobów dystrybucji LPG, zróżnicowany skład produktów na bazie LPG (propan, butan lub mieszanka obu gazów) oraz zastosowanie.

Biorąc pod uwagę przedmiot działalności AmeriGas i Działalności LPG, a także powyższe ustalenia, organ antymonopolowy uznał, iż działalność uczestników koncentracji pokrywa się w zakresie:

- wprowadzania do obrotu gazu LPG,
- wprowadzania do obrotu butli z gazem LPG,
- hurtowej sprzedaży gazu LPG w butlach,
- detalicznej sprzedaży LPG w butlach na cele przemysłowe,
- hurtowej sprzedaży autogazu,
- sprzedaży gazu do zbiorników dla gospodarstw domowych oraz
- sprzedaży gazu do zbiorników dla odbiorców przemysłowych.

Zgodnie z dotychczasową praktyką Komisji (patrz np. sprawa COMP/M.1628 - *TotalFina/Elf*) rynek LPG w aspekcie geograficznym traktowany był jako rynek krajowy z uwagi na fakt, iż dystrybucja LPG zorganizowana jest zazwyczaj na poziomie krajowym i gaz ten jest z reguły przewożony na krótkich dystansach.

Natomiast zgodnie z orzecznictwem Prezesa Urzędu (patrz decyzja nr DKK-63/2013 z dnia 20 maja 2013 r. sprawa Gaspol S.A./Orlen Gaz Sp. z o.o.) rynek hurtowej sprzedaży gazu LPG w butlach w aspekcie geograficznym ma wymiar regionalny i obejmuje swoim zasięgiem obszar położony w promieniu do 155 km od rozlewni/bazy dystrybucyjnej Działalności LPG. Za takim określeniem rynku przemawiają następujące argumenty:

- a) krajowa skala działalności przedsiębiorców nie świadczy o istnieniu rynku krajowego; co prawda uczestnicy koncentracji sprzedają butle z gazem w całej Polsce, to jednak sprzedaż ta odbywa się poprzez sieć dystrybucyjną, tj. rozlewnie i bazy dystrybucyjne, których zasięg oddziaływania (sprzedaży) jest ograniczony,
- b) brak opłacalności transportu butli z gazem LPG na dalsze odległości, za czym przemawia rozbudowana sieć dystrybucji głównych uczestników rynku, działających na terenie całego kraju, czy też zlecenie konkurencyjnym rozlewniom napełniania butli na obszarach, na których dany podmiot nie posiada własnej rozlewni (w celu uniknięcia kosztów transportu na duże odległości uczestnicy rynku wzajemnie napełniają sobie butle w tych lokalizacjach, które znajdują się najbliżej odbiorcy końcowego),

- c) różna struktura podmiotowa rynków, na których działają uczestnicy koncentracji,
- d) odbiorcy hurtowi butli z gazem LPG mogą teoretycznie dokonywać zakupów na terenie całego kraju, jednakże z uwagi na koszty transportu i rozwiniętą sieć dystrybutorów gazu LPG zaopatrują się na rynkach lokalnych,
- e) polityka cenowa wobec odbiorców gazu uzależniona jest m.in. od uwarunkowań konkurencyjnych na lokalnych rynkach, warunków logistycznych (odległość, wielkość dostaw),
- f) zróżnicowanie cen butli z gazem na terenie Polski ma związek z występującymi w różnych regionach kraju różnymi warunkami rynkowymi związanymi z konkurencją, logistyką, cenami zaopatrzenia w surowiec, strategią realizowaną w różnych obszarach sprzedaży.

Jednakże, w ocenie Prezesa Urzędu, decydujący dla określenia rynku hurtowej sprzedaży gazu LPG w butlach jest faktyczny zasięg działania rozlewni i baz dystrybucyjnych, na którym koncentruje się większość ich sprzedaży (70-80 %). W niniejszym postępowaniu organ antymonopolowy uznał, iż wynosi on 155 km i został wyliczony jako średnia ważona zasięgów oddziaływania, na których koncentruje się większość sprzedaży poszczególnych rozlewni/baz dystrybucyjnych, gdzie wagami były wolumeny sprzedaży (w tonach) poszczególnych rozlewni/baz dystrybucyjnych na rzecz pośredników (odbiorców hurtowych). Średnią ważoną obliczono na podstawie informacji pochodzących od głównych uczestników rynku, tj. Gaspol S.A., Orlen Gaz Sp. z o.o., AmeriGas Polska sp. z o.o. i BP Europa SE Oddział w Polsce.

Zgodnie z decyzją Prezesa Urzędu nr DKK-63/2013 rynek detalicznej sprzedaży gazu LPG w butlach na potrzeby przemysłu ma również zasięg lokalny i obejmuje obszar położony w promieniu do 55 km od rozlewni, z których dostarczane są butle z gazem LPG. Przemawiają za tym następujące argumenty:

- a) dostawcy sprzedają butle z gazem na potrzeby przemysłowe w całej Polsce, jednakże sprzedaż ta odbywa się poprzez sieć dystrybucyjną, tj. rozlewnie i bazy dystrybucyjne, których zasięg oddziaływania (sprzedaży) jest ograniczony,
- b) odbiorcy gazu LPG w butlach na potrzeby przemysłu teoretycznie mogą dokonywać zakupów na terenie całego kraju, jednakże z uwagi na koszty i czas transportu oraz rozwiniętą sieć rozlewni zaopatrują się na rynku lokalnym,

- c) realizacja zamówień na dostawy towarów przez uczestników koncentracji sprowadza się do ich dostaw przez poszczególne rozlewnie/bazy dystrybucyjne,
- d) decydujący dla określenia rynku jest faktyczny zasięg działania rozlewni, na którym koncentruje się większość sprzedaży (70-80% dostaw) na potrzeby odbiorców przemysłowych. W niniejszym postępowaniu obszar oddziaływania rozlewni/bazy dystrybucyjnej na potrzeby przemysłowe wyznacza promień wynoszący do 55 km od danej rozlewni/bazy dystrybucyjnej. Promień ten został wyznaczony jako średnia ważona zasięgów oddziaływania, na których koncentruje się większość sprzedaży poszczególnych rozlewni/baz dystrybucyjnych, gdzie wagami były wolumeny sprzedaży (w tonach) poszczególnych rozlewni/baz dystrybucyjnych na rzecz ostatecznych odbiorców przemysłowych. Średnią ważoną obliczono na podstawie informacji pochodzących od głównych uczestników rynku, tj. Gaspol S.A., Orlen Gaz Sp. z o.o., AmeriGas Polska sp. z o.o. i BP Europa SE Oddział w Polsce.

W niniejszej sprawie Prezes Urzędu dokonał segmentacji rynku sprzedaży gazu do zbiorników i na podstawie zgromadzonego w trakcie postępowania materiału dowodowego uznał, iż rynek sprzedaży gazu do zbiorników na potrzeby gospodarstw domowych w aspekcie geograficznym ma wymiar regionalny i obejmuje swoim zasięgiem obszar położony w promieniu do 150 km od terminala/rozlewni. W odniesieniu do sprzedaży gazu do zbiorników dla gospodarstw domowych decydujący jest faktyczny zasięg działania terminali/rozlewni, na którym koncentruje się większość sprzedaży (70-80 %), zaś promień został wyliczony jako średnia ważona zasięgów oddziaływania, na których koncentruje się większość sprzedaży poszczególnych rozlewni, gdzie wagami były wolumeny sprzedaży (w tonach) poszczególnych rozlewni na rzecz gospodarstw domowych – wielkość sprzedaży gazu do 6 ton. Ponadto za regionalnym charakterem rynku przemawia fakt, iż co prawda zarówno AmeriGas, jak i Działalność LPG prowadzą działalność w skali krajowej (sprzedają gaz do zbiorników w całej Polsce), to jednak sprzedaż ta odbywa się poprzez sieć terminali/rozlewni zlokalizowanych w poszczególnych częściach kraju, których zasięg oddziaływania (sprzedaży) jest ograniczony. Natomiast w tych rejonach kraju, gdzie uczestnicy koncentracji nie posiadają własnych rozlewni, w celu optymalizacji logistyki, sprzedaż gazu do zbiorników odbywa się z rozlewni lub terminali należących do konkurentów. O regionalnym charakterze tego rynku decyduje również fakt, iż wraz z odległością na jaką dostarczany jest gaz do zbiorników dla gospodarstw domowych rośnie

udział kosztów transportu w cenie tony gazu. I tak przy transporcie gazu na odległość 100 km koszt ten wynosi poniżej 4 %, przy odległości 200 km wynosi ok. 7 %, zaś przy 400 km wzrasta do ponad 14 %.

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia w ocenie Prezesa Urzędu rynek sprzedaży gazu do zbiorników na potrzeby gospodarstw domowych w aspekcie geograficznym powinien obejmować swoim zasięgiem co do zasady obszar o promieniu do 150 km od rozlewni/terminala spółki przejmowanej.

W przypadku rynku gazu do zbiorników na potrzeby przemysłowe, biorąc pod uwagę zebrany w trakcie postępowania materiał dowodowy, Prezes Urzędu analizował konkurencję na tym rynku na dwóch obszarach geograficznych, tj. na obszarze położonym w promieniu do 150 km od terminala/rozlewni oraz obszarze położonym w promieniu do 360 km od terminala/rozlewni. Punktem wyjścia do analizy był obszar położony w promieniu do 150 km od terminala/rozlewni. Za wyznaczeniem rynku geograficznego w takim kształcie przemawia faktyczny zasięg działania terminali/rozlewni, na którym koncentruje się większość sprzedaży (70-80 %) i został on wyliczony jako średnia ważona zasięgów oddziaływania, na których koncentruje się większość sprzedaży poszczególnych rozlewni, gdzie wagami były wolumeny sprzedaży (w tonach) poszczególnych rozlewni na rzecz odbiorców ostatecznych w przypadku odbiorców przemysłowych – wielkość sprzedaży gazu ponad 6 ton. Za regionalnym charakterem tego rynku przemawia również fakt, iż co prawda zarówno AmeriGas, jak i Działalność LPG prowadzą działalność w skali krajowej (sprzedają gaz do zbiorników w całej Polsce), to jednak sprzedaż ta odbywa się poprzez sieć terminali/rozlewni zlokalizowanych w poszczególnych częściach kraju, których zasięg oddziaływania (sprzedaży) jest ograniczony. Natomiast w tych rejonach kraju, gdzie uczestnicy koncentracji nie posiadają własnych rozlewni, w celu optymalizacji logistyki, sprzedaż gazu do zbiorników odbywa się z rozlewni lub terminali należących do konkurentów.

Istnieją jednakże argumenty aby rynek sprzedaży gazu do zbiorników na potrzeby przemysłowe wyznaczyć jako obszar o promieniu do 360 km od rozlewni/terminala Działalności LPG. Przemawiają za tym m.in.: wielkość odbiorców (duże podmioty gospodarcze, zamawiające jednorazowo znaczne ilości gazu), niskie koszty transportu drogowego (transport gazu na potrzeby przemysłowe odbywa się głównie cysternami o pojemności 20 ton, zaś koszt transportu w cenie jednej tony gazu wynosi ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 9]**%), jak również to, iż transport gazu

do zbiorników dla odbiorców przemysłowych na takie odległości rzeczywiście ma miejsce. I tak przykładowo maksymalna odległość, na jaką odbywa się sprzedaż gazu do zbiorników na potrzeby przemysłowe, wynosi ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 10]** km dla rozlewni AmeriGas w Łodzi, ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 11]** km dla rozlewni AmeriGas w Nowej Niedzwicy, ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 12]** km dla rozlewni AmeriGas w Małaszewiczach, ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 13]** km dla rozlewni Działalności LPG w Sapolnie, ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 14]** km dla rozlewni Działalności LPG w Sławkowie i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 15]** km dla rozlewni Działalności LPG w Swarzędzu. Powyższe okoliczności wskazują, iż analiza pozycji przedsiębiorców wyłącznie na rynku wyznaczonym promieniem 150 km mogłaby przeszacowywać ich rzeczywistą siłę rynkową, z uwagi na fakt, iż nawet działający na ww. obszarze podmiot o znacznej sile rynkowej musiałby w przypadku próby podniesienia cen liczyć się z konkurencją przedsiębiorców działających poza obszarem 150 km, którzy mogliby, z uwagi na niskie koszty transportu, rozszerzyć swoją obecność na obszarze, na którym dotychczas realizowali dostawy sporadycznie. Dlatego też Prezes Urzędu, oceniając koncentrację na rynku gazu do zbiorników na potrzeby przemysłowe, brał pod uwagę dwa ww. obszary geograficzne.

Promień 360 km został wyznaczony jako średnia ważona maksymalnych zasięgów oddziaływania rozlewni/terminali, na których odbywa się sprzedaż gazu do zbiorników, gdzie wagami były wolumeny sprzedaży (w tonach) poszczególnych rozlewni/terminali na rzecz ostatecznych odbiorców przemysłowych. W związku z tym, przy ocenie niniejszej koncentracji rozważono także alternatywnie takie określenie rynku właściwego dla sprzedaży gazu na potrzeby przemysłowe w aspekcie geograficznym.

Również w ocenie Prezesa Urzędu rynek wprowadzania do obrotu butli z gazem LPG, z podobnych powodów, jak w przypadku rynku hurtowego, ma wymiar regionalny i obejmuje swoim zasięgiem obszar o promieniu do 190 km od rozlewni spółki przejmowanej. Obliczając ten promień organ antymonopolowy wziął pod uwagę odległość w kilometrach, na jaką jest realizowana większość dostaw butli z gazem (70-80%) z rozlewni, biorąc pod uwagę całą jej sprzedaż (tj. sprzedaż do bezpośrednich odbiorców, pośredników) oraz dostawy z rozlewni do własnych punktów dystrybucji (tj. własnych baz magazynowych oraz własnych punktów sprzedaży np. stacji benzynowych/punktów handlowych).

Natomiast organ antymonopolowy, definiując rynek sprzedaży autogazu w aspekcie geograficznym uznał stanowisko i argumenty przedstawione przez AmeriGas, przemawiające za krajowym charakterem tego rynku.

Również w ocenie Prezesa Urzędu rynek wprowadzania gazu LPG do obrotu ma wymiar krajowy z uwagi na fakt, iż: (a) dystrybucja gazu zorganizowana jest na poziomie krajowym, (b) istnieją ograniczenia prawne (np. koncesje) oraz (c) istnieją ograniczenia natury technicznej (posiadanie rafinerii, terminala).

Opierając się na powyższych definicjach rynków właściwych w aspekcie produktowym i geograficznym oraz informacjach przekazanych przez AmeriGas, Prezes Urzędu uznał, iż w niniejszej sprawie działalność uczestników koncentracji pokrywa się na:

1. dwóch regionalnych rynkach wprowadzania do obrotu butli z gazem LPG, obejmujących obszar położony w promieniu do 190 km od rozlewni należących do Działalności LPG w (a) Sapolnie – na rynku tym zlokalizowana jest rozlewnia gazu płynnego, należąca do Działalności LPG w Sapolnie oraz należące do AmeriGas rozlewnie w Koszalinie i Przytocznej, oraz w (b) Sławkowie - na rynku tym zlokalizowana jest rozlewnia gazu płynnego, należąca do Działalności LPG w Sławkowie oraz należące do AmeriGas rozlewnia gazu w Łodzi i 2 bazy dystrybucyjne w **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 16]**,
2. dwóch rynkach regionalnych hurtowej sprzedaży butli z gazem LPG, obejmujących obszar położony w promieniu do 155 km od terminala/rozlewni, należących do Działalności LPG w (a) Sapolnie – na rynku tym zlokalizowana jest rozlewnia gazu płynnego, należąca do Działalności LPG w Sapolnie oraz należąca do AmeriGas rozlewnia w Koszalinie, oraz w (b) Sławkowie - na rynku tym zlokalizowana jest rozlewnia gazu płynnego, należąca do Działalności LPG w Sławkowie oraz 2 należące do AmeriGas bazy dystrybucyjne zlokalizowanych w **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 17]**,
3. rynku lokalnym detalicznej sprzedaży gazu LPG w butlach na potrzeby przemysłowe, obejmującym obszar położony w promieniu do 55 km od rozlewni należącej do Działalności LPG w Sławkowie, na którym to rynku zlokalizowana jest należąca do AmeriGas baza dystrybucyjna w **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 18]**,

4. czterech rynkach regionalnych sprzedaży gazu do zbiorników na potrzeby gospodarstw domowych, obejmujących obszar położony w promieniu do 150 km od terminala/rozlewni, należących do Działalności LPG w (a) Sapolnie – na rynku tym Działalność LPG dokonuje sprzedaży gazu do zbiorników z własnej rozlewni zlokalizowanej w Sapolnie, zaś AmeriGas z rozlewni należącej do Gaspol S.A. zlokalizowanej w Gdańsku i z rozlewni należącej do Działalności LPG w Sapolnie, (b) Sławkowie – na rynku tym Działalność LPG dokonuje sprzedaży gazu do zbiorników z własnej rozlewni zlokalizowanej w Sławkowie, zaś AmeriGas z rozlewni należącej do Polski Gaz S.A. zlokalizowanej w Sosnowcu i z rozlewni należącej do Działalności LPG w Sławkowie, (c) Swarzędzu – na rynku tym Działalność LPG dokonuje sprzedaży gazu do zbiorników z własnej rozlewni zlokalizowanej w Swarzędzu, zaś AmeriGas z rozlewni własnej zlokalizowanej w Nowej Niedrzwicy i z rozlewni należącej do Działalności LPG w Swarzędzu, (d) Łodzi – na rynku tym Działalność LPG i AmeriGas dokonują sprzedaży gazu do zbiorników z należącej do AmeriGas rozlewni zlokalizowanej w Łodzi,
5. czterech rynkach regionalnych sprzedaży gazu do zbiorników dla odbiorców przemysłowych, obejmujących obszar położony w promieniu do 150 km od terminala/rozlewni, należących do Działalności LPG w (a) Sapolnie – na rynku tym Działalność LPG dokonuje sprzedaży gazu do zbiorników z własnej rozlewni zlokalizowanej w Sapolnie, zaś AmeriGas z rozlewni należącej do Gaspol S.A. zlokalizowanej w Gdańsku i z rozlewni należącej do Działalności LPG w Sapolnie, (b) Sławkowie – na rynku tym Działalność LPG dokonuje sprzedaży gazu do zbiorników z własnej rozlewni zlokalizowanej w Sławkowie, zaś AmeriGas z rozlewni należącej do Polski Gaz S.A. zlokalizowanej w Sosnowcu i z rozlewni należącej do Działalności LPG w Sławkowie, (c) Swarzędzu – na rynku tym Działalność LPG dokonuje sprzedaży gazu do zbiorników z własnej rozlewni zlokalizowanej w Swarzędzu, zaś AmeriGas z rozlewni własnej zlokalizowanej w Nowej Niedrzwicy i z rozlewni należącej do Działalności LPG w Swarzędzu, (d) Łodzi – na rynku tym Działalność LPG dokonuje sprzedaży gazu do zbiorników z należącej do AmeriGas rozlewni zlokalizowanej w Łodzi oraz rozlewni Orlen Gaz Sp. z o.o. zlokalizowanej w Płocku, zaś AmeriGas z rozlewni własnej w Łodzi.

Przyjmując natomiast alternatywną definicję rynku w aspekcie geograficznym dla sprzedaży gazu do zbiorników dla odbiorców przemysłowych działalność uczestników koncentracji pokryje się na następujących rynkach regionalnych, obejmujących obszar położony w promieniu do 360 km od rozlewni (a) w Sapolnie – na rynku tym Działalność

LPG dokonuje sprzedaży gazu do zbiorników z własnych rozlewni zlokalizowanych w Sapolnie i Swarzędzu oraz z należącej do AmeriGas rozlewni w Łodzi i rozlewni Orlen Gaz Sp. z o.o. w Płocku, zaś AmeriGas z rozlewni w Łodzi, Wólce Dobryńskiej, Małkini Górnej (rozlewnie własne) oraz z należącej do Gaspol S.A. rozlewni w Gdańsku, należącej do Działalności LPG rozlewni w Sapolnie i Swarzędzu, a także z należącego do Glob Terminal terminala w Braniewie, (b) Sławkowie – na rynku tym Działalność LPG dokonuje sprzedaży gazu do zbiorników z własnych rozlewni zlokalizowanych w Sapolnie i Swarzędzu oraz z należącej do AmeriGas rozlewni w Łodzi i rozlewni Orlen Gaz Sp. z o.o. w Płocku, zaś AmeriGas z rozlewni w Łodzi, Wólce Dobryńskiej, Małkini Górnej (rozlewnie własne) oraz z należącej do Gaspol S.A. rozlewni w Gdańsku, należącej do Działalności LPG rozlewni w Sapolnie i Swarzędzu, a także z należącej do Polski Gaz S.A. rozlewni w Sosnowcu, (c) Swarzędzu – na rynku tym Działalność LPG dokonuje sprzedaży gazu do zbiorników z własnych rozlewni zlokalizowanych w Swarzędzu, Sławkowie i Sapolnie oraz z należącej do AmeriGas rozlewni w Łodzi i rozlewni Orlen Gaz Sp. z o.o. w Płocku, zaś AmeriGas z rozlewni w Łodzi, Nowej Niedzwicy, Małkini Górnej (rozlewnie własne) oraz z należącej do Gaspol S.A. rozlewni w Gdańsku, należącej do Działalności LPG rozlewni w Sapolnie, Sławkowie i Swarzędzu, należącego do Glob Terminal terminala w Braniewie, a także z należącej do Polski Gaz S.A. rozlewni w Sosnowcu, (d) Łodzi – na rynku tym Działalność LPG dokonuje sprzedaży gazu do zbiorników z własnych rozlewni zlokalizowanych w Swarzędzu, Sławkowie i Sapolnie oraz z należącej do AmeriGas rozlewni w Łodzi i rozlewni Orlen Gaz Sp. z o.o. w Płocku, zaś AmeriGas z rozlewni w Łodzi, Wólce Dobryńskiej, Nowej Niedzwicy, Małkini Górnej (rozlewnie własne) oraz z należącej do Gaspol S.A. rozlewni w Gdańsku, należącej do Działalności LPG rozlewni w Sapolnie, Sławkowie i Swarzędzu, należącej do Barter S.A. rozlewni w Sokółce, należącego do Glob Terminal terminala w Braniewie, a także z należącej do Polski Gaz S.A. rozlewni w Sosnowcu,

6. krajowym rynku sprzedaży hurtowej autogazu - sprzedaż hurtowa autogazu prowadzona jest przez AmeriGas z terminala granicznego w Wólce Dobryńskiej oraz rozlewni gazu płynnego w Nowej Niedzwicy, Małkini Górnej oraz Łodzi, zaś Newco LPG będzie prowadzić działalność za pośrednictwem rozlewni zlokalizowanych w Swarzędzu i Sławkowie,

7. krajowym rynku wprowadzania do obrotu gazu LPG – uczestnicy koncentracji na rynku tym prowadzą działalność za pośrednictwem terminala lądowego w Sławkowie (Działalność LPG) i w Wólce Dobryńskiej (AmeriGas).

Rynki właściwe, na które koncentracja wywiera wpływ

Zgodnie z art. 4 pkt 9 ustawy o ochronie konkurencji przez rynek właściwy rozumie się rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, uznawane są przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji. A zatem rynek ten wyznaczają zasadniczo dwa elementy: towar (rynek produktowy) i terytorium (rynek geograficzny).

Mając na uwadze powyższą definicję oraz kryteria wyznaczania rynków właściwych, na które koncentracja wywiera wpływ, zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie zgłoszenia zamiaru koncentracji przedsiębiorców (Dz. U. Nr 134, poz. 937), organ antymonopolowy uznał, iż:

a) przedmiotowa koncentracja wywiera wpływ w układzie horyzontalnym na:

1. lokalne rynki wprowadzania do obrotu butli z gazem LPG, obejmujące obszar położony w promieniu do 190 km od rozlewni Działalności LPG zlokalizowanej w Sapolnie i Sławkowie,
2. lokalne rynki hurtowej sprzedaży gazu LPG w butlach, obejmujące obszar położony w promieniu do 155 km od rozlewni Działalności LPG zlokalizowanej w Sapolnie i Sławkowie,
3. lokalny rynek detalicznej sprzedaży gazu LPG w butlach na potrzeby przemysłu, obejmujący obszar położony w promieniu do 55 km od rozlewni Działalności LPG zlokalizowanej w Sławkowie,
4. lokalne rynki sprzedaży gazu do zbiorników dla odbiorców przemysłowych, obejmujące obszar położony w promieniu do 150 km i do 360 km od rozlewni w Sapolnie, Sławkowie, Swarzędzu (rozlewnie należące do Działalności LPG) oraz Łodzi (rozlewnia

należąca do AmeriGas, z której Działalność LPG dokonuje sprzedaży gazu do zbiorników dla odbiorców przemysłowych).

Ad 1)

Przedmiotowa koncentracja wywiera wpływ na dwa lokalne rynki wprowadzania do obrotu butli z gazem LPG położone w promieniu do 190 km od rozlewni Działalności LPG zlokalizowanych w Sapolnie i Sławkowie, na których uczestnicy koncentracji osiągnęli udziały rynkowe, wynoszące odpowiednio: Sapolno – Działalność LPG ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 19]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 20]** % w ujęciu wartościowym, AmeriGas ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 21]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 22]** % w ujęciu wartościowym, zaś łączny udział uczestników koncentracji wyniósł ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 23]** % w ujęciu ilościowym i wartościowym; Sławków – Działalność LPG ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 24]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 25]** % w ujęciu wartościowym, zaś AmeriGas ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 26]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 27]** % w ujęciu wartościowym, zaś łączny udział uczestników koncentracji wyniósł ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 28]** % w ujęciu ilościowym, jak i wartościowym.

Na rynkach tych największymi konkurentami są:

1) Sapolno – Gaspol S.A. z udziałem w rynku wynoszącym ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 1]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 2]** % w ujęciu wartościowym, Orlen Gaz Sp. z o.o. z udziałem wynoszącym ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 3]** % w ujęciu ilościowym i wartościowym oraz Barter S.A. z udziałem wynoszącym ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 4]** % w ujęciu ilościowym i wartościowym,

2) Sławków – Gaspol S.A. z udziałem w rynku wynoszącym ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 5]** % w ujęciu ilościowym i ok.

[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 6] % w ujęciu wartościowym oraz Orlen Gaz Sp. z o.o. z udziałem wynoszącym ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 7]** % w ujęciu ilościowym.

Ad 2)

Jak wspomniano wyżej, przedmiotowa koncentracja wywiera wpływ na dwa lokalne rynki hurtowej sprzedaży gazu LPG w butlach położone w promieniu do 155 km od rozlewni Działalności LPG zlokalizowanych w Sapolnie i Sławkowie, na których uczestnicy koncentracji osiągnęli udziały rynkowe, wynoszące odpowiednio: Sapolno – Działalność LPG ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 29]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 30]** % w ujęciu wartościowym, AmeriGas ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 31]** % zarówno w ujęciu ilościowym, jak i wartościowym, zaś łączny udział uczestników koncentracji wyniósł ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 32]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 33]** % w ujęciu wartościowym; Sławków – Działalność LPG ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 34]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 35]** % w ujęciu wartościowym, zaś AmeriGas ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 36]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 37]** % w ujęciu wartościowym, zaś łączny udział uczestników koncentracji wyniósł ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 38]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 39]** % w ujęciu wartościowym.

Na rynkach tych największymi konkurentami są:

1) Sapolno – Barter S.A. z udziałem w rynku wynoszącym ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 8]** % w ujęciu ilościowym i wartościowym, Orlen Gaz Sp. z o.o. z udziałem wynoszącym ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 9]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 10]** w ujęciu wartościowym oraz Euro Gaz z udziałem wynoszącym ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 11]** % w ujęciu ilościowym i wartościowym,

2) Sławków – Polski Gaz S.A. z udziałem w rynku wynoszącym ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 12]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 13]** % w ujęciu wartościowym, Orlen Gaz Sp. z o.o. z udziałem wynoszącym ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 14]** % w ujęciu ilościowym i wartościowym oraz Gaspol S.A. z udziałem wynoszącym ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 15]** % w ujęciu ilościowym i wartościowym.

Ad 3)

Przedmiotowa koncentracja wywiera wpływ na lokalny rynek detalicznej sprzedaży gazu LPG w butlach na potrzeby przemysłu, obejmujący obszar położony w promieniu do 55 km od rozlewni Działalności LPG zlokalizowanej w Sławkowie, na którym uczestnicy koncentracji osiągnęli udziały rynkowe wynoszące: Działalność LPG ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 40]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 41]** % w ujęciu wartościowym, AmeriGas ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 42]** % zarówno w ujęciu ilościowym, jak i wartościowym. Łączny udział uczestników koncentracji wyniósł zatem ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 43]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 44]** % w ujęciu wartościowym.

Na rynku tym największymi konkurentami uczestników koncentracji są: Gaspol S.A. z udziałem wynoszącym ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 16]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 17]** % w ujęciu wartościowym oraz Polski Gaz S.A. z udziałem wynoszącym ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 18]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 19]** % w ujęciu wartościowym.

Ad 4)

Przedmiotowa koncentracja wywiera wpływ na cztery lokalne rynki sprzedaży gazu do zbiorników dla odbiorców przemysłowych położone w promieniu do 150 km od rozlewni należących do Działalności LPG, na których łączny udział w rynku uczestników koncentracji

przekracza 20 %, przy czym na rynku Łodzi mieści się w przedziale od 20 % do 30 %, zaś na rynkach Sapolna, Sławkowa i Swarzędza przekracza 40 %.

W przypadku rynku Łodzi uzyskany przez uczestników koncentracji łączny udział wyniósł ok. [tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 45] % w ujęciu ilościowym i ok. [tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 46] % w ujęciu wartościowym, w tym udział AmeriGas wyniósł ok. [tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 47] % w ujęciu ilościowym i ok. [tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 48] % w ujęciu wartościowym, zaś Działalności LPG ok. [tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 49] % w ujęciu ilościowym i ok. [tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 50] % w ujęciu wartościowym.

Na rynku tym największymi konkurentami uczestników koncentracji są Gaspol S.A., której udział w rynku w 2012 r. wyniósł ok. [tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 20] % w ujęciu ilościowym i ok. [tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 21] % w ujęciu i wartościowym, Orlen Gaz Sp. z o.o. z udziałem wynoszącym ok. [tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 22] % w ujęciu ilościowym i ok. [tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 23] % w ujęciu wartościowym oraz Novatek z udziałem w rynku wynoszącym ok. [tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 24] % w ujęciu ilościowym i ok. [tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 25] % w ujęciu wartościowym.

Natomiast na rynku Sapolna, Sławkowa i Swarzędza udział uczestników koncentracji, jak wspomniano powyżej, przekracza 40 %, a więc próg, z którym ustawa o *ochronie konkurencji* wiąże domniemanie posiadania pozycji dominującej.

Poniżej przedstawiony został opis rynków, w których udział uczestników koncentracji przekracza 40 %. Jednocześnie należy zauważyć, iż przedstawione dane rynkowe zostały opracowane na podstawie badania rynkowego przeprowadzonego przez organ antymonopolowy w toku niniejszego postępowania i odzwierciedlają rzeczywiste dane rynkowe uczestników koncentracji oraz ich konkurentów.

Sapolno

dla obszaru położonego w promieniu do 150 km od rozlewni gazu płynnego należącej do Działalności LPG zlokalizowanej w Sapolnie

Na rynku tym Działalność LPG dokonuje sprzedaży gazu do zbiorników dla odbiorców przemysłowych z własnej rozlewni w Sapolnie, zaś AmeriGas z rozlewni należącej do Gaspol S.A. zlokalizowanej w Gdańsku i z rozlewni należącej do Działalności LPG w Sapolnie.

Łączny udział uczestników koncentracji w tym rynku wynosi ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 51]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 52]** % w ujęciu wartościowym, w tym udział AmeriGas wynosi ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 53]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 54]** % w ujęciu wartościowym, zaś udział Działalności LPG wynosi ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 55]** % w ujęciu ilościowym i wartościowym.

Jak wynika z zebranego materiału dowodowego największym konkurentem uczestników koncentracji na tym rynku jest Bałtykgaz z udziałem wynoszącym ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 26]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 27]** % w ujęciu wartościowym. Na rynku Sapolna prowadzi również działalność Orlen Gaz Sp. z o.o., z udziałem w rynku wynoszącym ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 28]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 29]** w ujęciu wartościowym, oraz Polski Gaz S.A. z udziałem w rynku wynoszącym ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 30]** zarówno w ujęciu ilościowym, jak i wartościowym.

Sławków

dla obszaru położonego w promieniu do 150 km od rozlewni gazu płynnego należącej do Działalności LPG zlokalizowanej w Sławkowie

Na rynku tym Działalność LPG dokonuje sprzedaży gazu do zbiorników dla odbiorców przemysłowych z własnej rozlewni w Sławkowie, zaś AmeriGas z rozlewni

należącej do Polski Gaz S.A. zlokalizowanej w Sosnowcu i z rozlewni należącej do Działalności LPG w Sławkowie.

Łączny udział uczestników koncentracji w tym rynku wynosi ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 56]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 57]** % w ujęciu wartościowym, w tym udział AmeriGas wynosi ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 58]** % w ujęciu ilościowym i wartościowym, zaś udział Działalności LPG wynosi ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 59]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 60]** % w ujęciu wartościowym.

Jak wynika z zebranego materiału dowodowego największym konkurentem uczestników koncentracji na tym rynku jest Gaspol S.A. z udziałem wynoszącym ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 31]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 32]** % w ujęciu wartościowym. Na rynku Sławkowa prowadzi również działalność Orlen Gaz Sp. z o.o., z udziałem w rynku wynoszącym ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 33]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 34]** w ujęciu wartościowym, Bałtykgaz z udziałem w rynku wynoszącym ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 35]** w ujęciu ilościowym i wartościowym oraz Notatek z udziałem w rynku wynoszącym ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 36]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 37]** w ujęciu wartościowym.

Swarzędz

dla obszaru położonego w promieniu do 150 km od rozlewni gazu płynnego należącej do Działalności LPG zlokalizowanej w Swarzędzu

Na rynku tym Działalność LPG dokonuje sprzedaży gazu do zbiorników z własnej rozlewni zlokalizowanej w Swarzędzu, zaś AmeriGas z rozlewni własnej zlokalizowanej w Nowej Niedrzwicy i z rozlewni należącej do Działalności LPG w Swarzędzu

Łączny udział uczestników koncentracji w tym rynku wynosi ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 61]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 62]** % w ujęciu

wartościowym, w tym udział AmeriGas wynosi ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 63]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 64]** % w ujęciu wartościowym, zaś udział Działalności LPG wynosi ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 65]** % w ujęciu ilościowym i wartościowym.

Jak wynika z zebranego materiału dowodowego największym konkurentem uczestników koncentracji na tym rynku jest Gaspol S.A. z udziałem wynoszącym ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 38]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 39]** % w ujęciu wartościowym.

Organ antymonopolowy ocenił także, jak kształtowałyby się udziały uczestników koncentracji i ich konkurentów w przypadku szerszego zdefiniowania rynku sprzedaży gazu do zbiorników dla odbiorców przemysłowych w aspekcie geograficznym. Jak wynika z dokonanych ustaleń, przedmiotowa koncentracja wywiera wpływ na cztery lokalne rynki sprzedaży gazu do zbiorników dla odbiorców przemysłowych położone w promieniu do 360 km od rozlewni należących do Działalności LPG zlokalizowanych w Sapolnie, Sławkowie, Swarzędzu i Łodzi, na których uczestnicy koncentracji osiągnęli udziały rynkowe wynoszące odpowiednio:

1. Sapolno – Działalność LPG ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 66]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 67]** % w ujęciu wartościowym, AmeriGas ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 68]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 69]** % w ujęciu wartościowym, zaś łączny udział uczestników koncentracji wyniósł ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 70]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 71]** % w ujęciu wartościowym.
2. Sławków – Działalność LPG ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 72]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 73]** % w ujęciu wartościowym, zaś AmeriGas ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 74]** % w ujęciu

ilościowym i wartościowym, zaś łączny udział uczestników koncentracji wyniósł ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 75]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 76]** % w ujęciu wartościowym.

3. Swarzędz – Działalność LPG ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 77]** % w ujęciu ilościowym i wartościowym, zaś AmeriGas ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 78]** % w ujęciu ilościowym i wartościowym, zaś łączny udział uczestników koncentracji wyniósł ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 79]** % zarówno w ujęciu ilościowym, jak i wartościowym.
4. Łódź – Działalność LPG ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 80]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 81]** % w ujęciu wartościowym, zaś AmeriGas ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 82]** % w ujęciu ilościowym i wartościowym, zaś łączny udział uczestników koncentracji wyniósł ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 83]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 84]** % w ujęciu wartościowym.

Na rynkach tych największymi konkurentami są:

- 1) Sapolno – Gaspol S.A. z udziałem w rynku wynoszącym ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 40]** % w ujęciu ilościowym i wartościowym, Orlen Gaz Sp. z o.o. z udziałem wynoszącym ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 41]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 42]** w ujęciu wartościowym oraz Bałtykgaz z udziałem wynoszącym ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 43]** % w ujęciu ilościowym, jak i wartościowym,
- 2) Sławków – Gaspol S.A. z udziałem w rynku wynoszącym ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 44]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 45]** % w ujęciu wartościowym, Orlen Gaz Sp. z o.o. z udziałem wynoszącym ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 46]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 47]** w ujęciu wartościowym

oraz Bałtykgaz z udziałem wynoszącym ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 48]** % w ujęciu ilościowym, jak i wartościowym,

3) Swarzędz – Gaspol S.A. z udziałem w rynku wynoszącym ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 49]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 50]** % w ujęciu wartościowym, Orlen Gaz Sp. z o.o. z udziałem wynoszącym ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 51]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 52]** w ujęciu wartościowym oraz Bałtykgaz z udziałem wynoszącym ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 53]** % w ujęciu ilościowym, jak i wartościowym,

4) Łódź – Gaspol S.A. z udziałem w rynku wynoszącym ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 54]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 55]** % w ujęciu wartościowym, Orlen Gaz Sp. z o.o. z udziałem wynoszącym ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 56]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 57]** w ujęciu wartościowym oraz Bałtykgaz z udziałem wynoszącym ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 2 do decyzji – pkt 58]** % w ujęciu ilościowym, jak i wartościowym.

Na ww. rynkach wspólnych prowadzi ponadto działalność szereg małych firm, których udział w rynku kształtuje się w przedziale od 0,1 do 4 %.

Ponadto działalność AmeriGas i Działalności LPG pokrywa się na czterech rynkach lokalnych sprzedaży gazu do zbiorników dla gospodarstw domowych zlokalizowanych na obszarze położonym w promieniu do 150 km od rozlewni gazu płynnego, należących do Działalności LPG w Sapolnie, Sławkowie, Swarzędzu i Łodzi, krajowym rynku wprowadzania do obrotu gazu LPG oraz na krajowym rynku hurtowej sprzedaży autogazu. Z uwagi jednak na fakt, iż łączny udział uczestników koncentracji w żadnym z tych rynków nie przekracza progu 20 % (rynek sprzedaży gazu do zbiorników dla gospodarstw domowych Sapolno ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 85]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 86]** % w ujęciu wartościowym, rynek Sławkowo ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 87]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 88]** % w ujęciu wartościowym, rynek Swarzędz ok. **[tajemnica**

przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 89] % w ujęciu ilościowym i ok. [tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 90] % w ujęciu wartościowym, rynek Łódź ok. [tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 91] % w ujęciu ilościowym i ok. [tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 92] % w ujęciu wartościowym, krajowy rynek wprowadzania do obrotu gazu LPG ok. [tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 93] %, krajowy rynek sprzedaży autogazu ok. [tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 94] % zarówno w ujęciu ilościowym, jak i wartościowym), nie stanowią one rynków, na które koncentracja wywiera wpływ w układzie horyzontalnym.

b) W toku przeprowadzonego postępowania nie zidentyfikowano żadnych rynków, na które koncentracja wywierałaby wpływ w układzie wertykalnym (pionowym), bowiem zarówno przedsiębiorcy bezpośrednio uczestniczący w koncentracji, jak również inni przedsiębiorcy należący do ich grup kapitałowych nie prowadzą działalności na rynkach będących jednocześnie rynkami poprzedniego bądź następnego szczebla obrotu oraz w których indywidualny lub łączny udział tych przedsiębiorców przekraczałby 30%.

c) W toku przeprowadzonego postępowania nie zidentyfikowano żadnych rynków, na które koncentracja wywierałaby wpływ w układzie konglomeratowym.

Ocena skutków koncentracji

Przepis art. 18 ustawy o ochronie konkurencji stanowi, iż Prezes Urzędu wydaje zgodę, w drodze decyzji, na dokonanie koncentracji, w wyniku której konkurencja na rynku nie zostanie istotnie ograniczona, w szczególności przez powstanie lub umocnienie pozycji dominującej na rynku, przy czym zgodnie z art. 4 pkt 10 tej ustawy przez pozycję dominującą rozumie się pozycję przedsiębiorcy, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym przez stworzenie mu możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów oraz konsumentów; domniemywa się, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą, jeżeli jego udział w rynku przekracza 40%.

Podstawowym celem postępowania antymonopolowego w sprawach koncentracji jest ustalenie, czy w wyniku zrealizowania zamierzonej transakcji dojdzie do istotnego ograniczenia konkurencji na rynku właściwym. Przykładem takiego istotnego ograniczenia konkurencji jest powstanie lub umocnienie pozycji dominującej. Należy jednakże podkreślić,

że o ile powstanie lub umocnienie pozycji dominującej będzie zawsze prowadziło do ograniczenia konkurencji na rynku, to do ograniczenia konkurencji może dojść także w przypadkach, kiedy w wyniku koncentracji nie powstaje lub nie umacnia się pozycja dominująca. Samo stwierdzenie „istotne ograniczenie konkurencji” wykracza zatem poza kwestię powstania lub umocnienia pozycji dominującej i ma szersze znaczenie. Obejmuje bowiem sytuacje, kiedy w wyniku dokonanej koncentracji konkurencja zostaje poważnie ograniczona, a nie wiąże się to z powstaniem pozycji dominującej – może to mieć miejsce przykładowo na rynkach oligopolistycznych.

Powyższe oznacza, że koncentracja jest dopuszczalna wówczas, gdy nie zakłóca skutecznej konkurencji na rynku właściwym, w szczególności w wyniku powstania lub umocnienia pozycji dominującej.

Jak wynika z przedstawionej powyżej analizy rynków, przedmiotowa koncentracja wywiera wpływ w układzie horyzontalnym na:

1. dwa lokalne rynki wprowadzania do obrotu butli z gazem LPG, obejmujące obszar położony w promieniu do 190 km od rozlewni Działalności LPG zlokalizowanych w Sapolnie i Sławkowie, na których to rynkach łączne udziały uczestników koncentracji wynoszą ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 95]** % w ujęciu ilościowym i wartościowym,
2. dwa lokalne rynki hurtowej sprzedaży gazu LPG w butlach, obejmujące obszar położony w promieniu do 155 km od rozlewni Działalności LPG zlokalizowanych w Sapolnie i Sławkowie, na których to rynkach łączne udziały uczestników koncentracji wynoszą: Sapolno – ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 96]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 97]** % w ujęciu wartościowym; Sławków – ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 98]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 99]** % w ujęciu wartościowym,
3. lokalny rynek detalicznej sprzedaży gazu LPG w butlach na potrzeby przemysłowe, obejmujący obszar położony w promieniu do 55 km od rozlewni Działalności LPG w Sławkowie, na którym łączny udziały uczestników koncentracji wynosi ok. ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 100]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 101]** % w ujęciu wartościowy,

4. lokalny rynek sprzedaży gazu do zbiorników dla odbiorców przemysłowych położony w promieniu do 150 km od rozlewni AmeriGas w Łodzi, z której Działalność LPG dokonuje sprzedaży gazu, na którym łączny udział uczestników koncentracji wynosi ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 102]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 103]** % w ujęciu wartościowym.

W przypadku ww. rynków uzyskany przez uczestników koncentracji łączny udział nie przekracza progu 40 %, z którym ustawa o *ochronie konkurencji* wiąże domniemanie posiadania pozycji dominującej. Ponadto analiza tych rynków, przeprowadzona w oparciu o informacje przekazane przez AmeriGas, jak i zebrane przez organ antymonopolowy w trakcie badania innych uczestników rynku, wskazuje, iż na wszystkich ww. wspólnych rynkach lokalnych (wprowadzania do obrotu butli z gazem, hurtowej sprzedaży butli z gazem LPG, detalicznej sprzedaży butli z gazem na potrzeby przemysłu, sprzedaży gazu do zbiorników dla odbiorców przemysłowych) obok uczestników koncentracji prowadzą działalność najwięksi konkurenci AmeriGas i Działalności LPG, tj. Gaspol S.A., Orlen Gaz Sp. z o.o., Barter S.A., Polski Gaz S.A. Struktura każdego z tych rynków oraz udziały rynkowe działających na nich największych konkurentów uczestników niniejszej koncentracji dają podstawę do twierdzenia, że będą oni stanowili istotną konkurencję dla AmeriGas po dokonaniu koncentracji.

Powyższe pozwala zatem na stwierdzenie, że na rynkach lokalnych wprowadzania do obrotu butli z gazem LPG w Sapolnie i Sławkowie, hurtowej sprzedaży gazu LPG w butlach w Sapolnie i Sławkowie, na rynku lokalnym detalicznej sprzedaży butli z gazem LPG na potrzeby przemysłu w Sławkowie i na rynku sprzedaży gazu do zbiorników w Łodzi AmeriGas będzie spotykać się z konkurencją, która stanowi przeciwwagę pozycji rynkowej uzyskanej przez tego przedsiębiorcę po koncentracji. W związku z tym w ocenie organu antymonopolowego brak jest podstaw do stwierdzenia, iż przedmiotowa koncentracja doprowadzi na ww. rynkach lokalnych do istotnego ograniczenia konkurencji.

Przedmiotowa koncentracja wywiera również wpływ na trzy lokalne rynki sprzedaży gazu do zbiorników dla odbiorców przemysłowych, obejmujących obszar położony w promieniu do 150 km od rozlewni gazu płynnego Działalności LPG zlokalizowanych w Sapolnie, Sławkowie i Swarzędzu, na których łączny udział uczestników koncentracji przekroczy 40 %, a więc próg, z którym ustawa o *ochronie konkurencji* wiąże domniemanie posiadania pozycji dominującej.

Prezes Urzędu wziął jednak pod uwagę, iż tak zdefiniowany rynek może przeszacować siłę rynkową działających na tym terenie przedsiębiorców, ponieważ nie bierze pod uwagę konkurentów spoza tego obszaru, którzy – w obliczu niskich kosztów transportu – mogliby stosunkowo łatwo rozszerzyć zakres swojej działalności. Wobec powyższego zasadniczy wpływ na ocenę niniejszej transakcji miała również analiza ww. lokalnych rynków sprzedaży gazu do zbiorników przeprowadzona alternatywnie dla obszaru położonego w promieniu do 360 km od rozlewni Działalności LPG, z której wynika, iż na rynkach Sapolna, Sławkowa i Swarzędza zarówno indywidualne, jak i łączne udziały uczestników koncentracji ulegną zmniejszeniu i wyniosą odpowiednio:

1. Sapolno – Działalność LPG ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 104]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 105]** % w ujęciu wartościowym, AmeriGas ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 106]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 107]** % w ujęciu wartościowym, zaś łączny udział uczestników koncentracji wyniósł ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 108]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 109]** % w ujęciu wartościowym.
2. Sławków – Działalność LPG ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 110]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 111]** % w ujęciu wartościowym, zaś AmeriGas ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 112]** % w ujęciu ilościowym i wartościowym, zaś łączny udział uczestników koncentracji wyniósł ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 113]** % w ujęciu ilościowym i ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 114]** % w ujęciu wartościowym.
3. Swarzędz – Działalność LPG ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 115]** % w ujęciu ilościowym i wartościowym, zaś AmeriGas ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 116]** % w ujęciu ilościowym i wartościowym, zaś łączny udział uczestników koncentracji wyniósł ok. **[tajemnica przedsiębiorstwa – załącznik nr 1 do decyzji – pkt 117]** % zarówno w ujęciu ilościowym, jak i wartościowym.

Jak wynika z powyższego łączne udziały uczestników koncentracji w żadnym z ww. rynków lokalnych nie przekroczą progu 40 %. Tak więc uwzględnienie – faktycznej lub potencjalnej – presji konkurencyjnej daje podstawy do konkluzji o braku zagrożenia wystąpieniem istotnego ograniczenia konkurencji na ww. rynkach w wyniku realizacji rozpatrywanej koncentracji.

Ponadto w ocenie Prezesa Urzędu istnieją okoliczności wskazujące na to, iż pomimo wysokiego udziału w rynku AmeriGas nie będzie mógł po dokonaniu transakcji działać niezależnie od konkurentów i kontrahentów. Wśród tych okoliczności wymienić należy: silnych i licznych konkurentów, homogeniczność produktów oferowanych przez wszystkich uczestników rynku, łatwość zmiany dostawców, brak istotnych barier prawnych i ekonomicznych dla nowych wejść na poszczególne rynki lokalne.

Po dokonaniu koncentracji AmeriGas będzie spotykał się z konkurencją ze strony największych konkurentów, tj. Gaspol S.A., Orlen Gaz Sp. z o.o. i Bałtykgaz S.A., a więc firm o istotnym potencjale rynkowym. Ponadto łączne udziały konkurentów, zarówno w ujęciu ilościowym, jak i wartościowym, na każdym z wyżej wymienionych rynków sprzedaży gazu do zbiorników dla odbiorców przemysłowych stanowią przeciwwagę dla AmeriGas po koncentracji. Za silnych konkurentów⁶ zazwyczaj uważani są przedsiębiorcy posiadający więcej niż 10% rynku. W niniejszej sprawie mamy zatem do czynienia z licznymi i silnymi konkurentami. Wobec powyższego należy stwierdzić, że planowana koncentracja nie stwarza zagrożenia dla konkurencji na żadnym z tych rynków lokalnych, gdyż po dokonaniu koncentracji nadal będzie istniała na nich konkurencja.

Warto także podkreślić, iż po dokonaniu koncentracji AmeriGas nie będzie w stanie przeciwdziałać skutecznej konkurencji, szczególnie poprzez działanie w dużym stopniu niezależnie od swoich klientów, którzy w przypadku wzrostu cen gazu nie mieliby problemu z możliwością zmiany kontrahenta. O łatwości zmiany dostawcy świadczą typowe dla rynku dystrybucji gazu umowy krótkoterminowe oraz możliwość równoległego korzystania przez odbiorców z wielu źródeł zaopatrzenia. Istniejący konkurenci uczestników koncentracji (alternatywni dostawcy) sprawiają, że odbiorcy gazu mogą korzystać z innych źródeł zaopatrzenia. Zmiana dostawcy gazu nie wiąże się ze znacznymi kosztami ani uciążliwymi procedurami. Odbiorcy AmeriGas, w przypadku podwyżki cen gazu mogą w stosunkowo łatwy sposób zmienić dostawcę. Łatwość zmiany dostawcy wynika również z

⁶ Wyjaśnienia dotyczące oceny przez Prezesa Urzędu zgłaszanych koncentracji str. 39

homogeniczności oferowanych produktów. Produkty oferowane przez uczestników koncentracji oraz ich konkurentów są w pełni i łatwo zastępowalne między sobą. Odbiorcy zatem nie tracą nic po zmianie dostawcy, gdyż dostają taki sam produkt. Ww. okoliczności dają zatem podstawę do przyjęcia w sprawie oceny koncentracji, że zmiana dostawcy jest łatwa i możliwa w relatywnie krótkim okresie, nie będzie się również wiązała z koniecznością ponoszenia istotnych kosztów (rozwiązania dotychczasowego kontraktu oraz znalezienia nowego, oferującego produkt na równie korzystnych warunkach kontrahenta).

Na powyższą ocenę organu antymonopolowego miał również wpływ fakt, iż rozpoczęcie działalności na rynku sprzedaży gazu do zbiorników nie wymaga ponoszenia znacznych nakładów. W przypadku niskich barier wejścia możliwość nowych wejść na rynek może być istotnym czynnikiem ograniczającym zdolność do ewentualnego podnoszenia cen przez uczestników koncentracji⁷. W przypadku rynków dystrybucji gazu, do kosztów wejścia na rynek zaliczyć należy głównie koszt nabycia bądź wypożyczenia cysterny drogowej. Dlatego też na rynku gazu do zbiorników funkcjonuje znaczna liczba podmiotów, które nie posiadają jakichkolwiek rozlewni czy magazynów, ale posiadają cysterny drogowe, co pozwala im dokonywać zakupów gazu do zbiorników w terminalach i sprzedawać go bezpośrednio ostatecznym odbiorcom. Przedsiębiorcy ci mogą działać jako czynnik ograniczający (np. podwyżki cen gazu), gdyż posiadają oni motywację do zwiększania swoich dostaw. Oznacza to, że nie istnieją istotne kosztowe, ani administracyjne bariery wejścia na rynek sprzedaży gazu do zbiorników dla odbiorców przemysłowych.

Powyższe zważenia potwierdzają zatem, że AmeriGas w wyniku planowanej koncentracji nie uzyska takiej pozycji na rynku sprzedaży gazu do zbiorników dla odbiorców przemysłowych, która umożliwiłaby mu zapobieganie skutecznej konkurencji na tym rynku przez stworzenie możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów oraz konsumentów.

W sprawie brak jest rynków właściwych, na które koncentracja wywierałaby wpływ w układzie wertykalnym i konglomeratowym.

W tej sytuacji należy uznać, iż w wyniku wzmocnienia pozycji AmeriGas wskutek koncentracji z Newco nie dojdzie do istotnego ograniczenia konkurencji na rynku.

⁷ Wyjaśnienia dotyczące oceny przez Prezesa Urzędu zgłaszanych koncentracji str. 41

Mając powyższe na uwadze organ antymonopolowy uznał, iż zamierzona koncentracja spełnia kryteria wskazane w art. 18 ustawy *o ochronie konkurencji*, bowiem w jej wyniku nie dojdzie do istotnego ograniczenia konkurencji na rynku.

W związku z powyższym orzeczono, jak w sentencji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji oraz art. 479²⁸ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 1964 r. Nr 43, poz. 296 ze zm.), od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia.

Z upoważnienia Prezesa Urzędu
Ochrony Konkurencji i Konsumentów

ZASTĘPCA DYREKTORA
Departament Kontroli Koncentracji
Danuta Gruszczyńska

Otrzymuje:

1. AmeriGas Polska sp. z o.o., Warszawa

_(decyzja wraz załącznikiem nr 1 – Informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa AmeriGas)

2. aa.

(decyzja wraz z załącznikiem nr 1 – Informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa AmeriGas i nr 2 – Informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa, co do których ograniczono prawo wglądu AmeriGas).